«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ
2023թ. երրորդ եռամսյակի համար

Բովանդակություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն 3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն 4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն 5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն 6
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 7

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
30 սեպտեմբեր 2023թ.

Բանկի անվանումը՝ **ԱՄԵՐԻԱԲԱՆԿ ՓԲԸ**
Գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, ք.Երևան, 0010, Վ. Սարգսյան 2, հեռ՝ 56 11 11

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծնթ.	01/07/2023-30/09/2023	01/01/2023-30/09/2023	01/07/2022-30/09/2022	01/01/2022-30/09/2022
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	4	28,248,136	79,256,661	21,334,785	58,987,302
Այլ տոկոսային եկամուտներ	4	1,207,064	3,499,210	912,848	2,634,772
Տոկոսային ծախսեր	4	(9,896,749)	(29,062,027)	(9,066,868)	(26,630,168)
ԶՈՒՏ ՏՈԿՈՍԱՅԻՆ ԵԿԱՄՈՒՏ		**19,558,451**	**53,693,844**	**13,180,765**	**34,991,906**
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	5	4,294,855	11,927,795	3,319,480	8,017,755
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	5	(838,963)	(2,282,908)	(698,173)	(1,884,603)
ՄԻՋՆՈՐԴԱՎՃԱՐՆԵՐԻ և ԱՅԼ ՎՃԱՐՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԶՈՒՏ ԵԿԱՄՈՒՏ		**3,455,892**	**9,644,887**	**2,621,307**	**6,133,152**
Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով	6	1,273,772	2,511,857	830,312	6,202,382
Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	7	4,560,839	14,844,022	10,557,453	19,840,761
Զուտ օգուտ/(վնաս) իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային		26,653	41,877	(1,337)	904
Այլ գործառնական եկամուտներ	8	146,490	499,819	138,251	638,615
Այլ գործառնական ծախսեր	8	(2,036,352)	(5,287,690)	(1,357,227)	(3,453,809)
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ		**26,985,745**	**75,948,616**	**25,969,524**	**64,353,911**
Զուտ արժեզրկումից կորուստներ ֆինանսական գործիքների գծով	9	(246,243)	(3,115,126)	(2,044,999)	(1,928,901)
Այլ արժեզրկում և պահուստներ	9	-	-	-	308
Աշխատակազմի գծով ծախսեր		(8,482,805)	(23,172,890)	(7,513,229)	(18,673,570)
Վարչական ծախսեր	10	(2,666,012)	(7,474,718)	(2,030,671)	(5,855,628)
ՇԱՀՈՒՅԹ ՄԻՆՉԵ ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿՈՎ ՀԱՐԿՈՒՄԸ		**15,590,685**	**42,185,882**	**14,380,625**	**37,896,120**
Շահութահարկի գծով ծախս	11	(2,893,383)	(7,837,789)	(2,484,585)	(6,890,503)
ՇԱՀՈՒՅԹ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՀԱՄԱՐ		**12,697,302**	**34,348,093**	**11,896,040**	**31,005,617**

ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՆՑ ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԻ					
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ		113,227	556,932	(123,113)	(1,736,675)
- իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		135,082	591,271	(124,209)	(1,735,934)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված զուտ գումար		(21,855)	(34,339)	1,096	(741)
ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՆՑ ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԻ		**113,227**	**556,932**	**(123,113)**	**(1,736,675)**
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՀԱՄԱՐ		**12,810,529**	**34,905,025**	**11,772,927**	**29,268,942**

ՄԵԿ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՆ ԲԱԺԻՆ ԸՆԿՆՈՂ ՇԱՀՈՒՅԹ					
Բազային	26		293.42		265.02
Նոսրացված	26		293.42		265.02

Համախմբված հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը՝ 13.10.23թ.

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ-ԳԼԽԱՎՈՐ ՏՆՕՐԵՆ՝ ԱՐՏԱԿ ՀԱՆԵՍՅԱՆ

ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՇՎԱՊԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼ՝ ՄՀԵՐ ԿԱՆԴԱԼՅԱՆ

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ
30 սեպտեմբեր 2023թ.

Բանկի անվանումը՝ **ԱՄԵՐԻԱԲԱՆԿ ՓԲԸ**
Գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, ք.Երևան, 0010, Վ. Սարգսյան 2, հեռ՝ 56 11 11

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծնթ.	30/09/23	31/12/2022 (ստուգված)
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	132,127,214	113,641,023
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ		236,850	-
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ	13	13,559,785	10,721,168
- Բանկի կողմից պահվող		*13,559,785*	*10,721,168*
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		-	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	13	33,501,092	57,363,607
- Բանկի կողմից պահվող		*33,501,092*	*57,363,607*
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		-	-
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	13	95,063,180	156,701,885
- Բանկի կողմից պահվող		*92,037,528*	*152,304,277*
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		*3,025,652*	*4,397,608*
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	14	94,933,505	94,094,839
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	15	17,139,721	47,116,435
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16	902,244,516	735,543,120
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	17	14,681,673	12,022,885
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	18	10,430,462	10,558,974
Հետաձգված հարկային ակտիվ	11	1,488,204	2,470,217
Այլ ակտիվներ	19	15,001,243	11,595,653
Ընդամենը ակտիվներ		**1,330,407,445**	**1,251,829,806**
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	13	172,335	69,563
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	20	38,875,292	62,685,039
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	25	3,160,216	3,936,778
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	21	891,435,665	784,634,192
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	22	105,167,706	92,125,513
Այլ փոխառություններ	23	34,064,012	58,124,688
Ստորադաս փոխառություններ	23	28,006,276	28,155,324
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	11	4,686,874	11,302,060
Փոխատվության հանձնառությունների գծով պահուստ		461,726	303,276
Վարձակալության գծով պարտավորություն	18	11,928,761	11,852,055
Այլ պարտավորություններ	24	23,069,649	26,589,773
Ընդամենը պարտավորություններ		**1,141,028,512**	**1,079,778,261**
Կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	26	54,466,380	54,414,765
Էմիսիոն եկամուտ		274,861	204,113
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ		(916,235)	(1,473,167)
Չբաշխված շահույթ		135,553,927	118,905,834
Ընդամենը կապիտալ		**189,378,933**	**172,051,545**
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		**1,330,407,445**	**1,251,829,806**

Համախմբված հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը՝ 13.10.2

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ-ԳԼԽԱՎՈՐ ՏՆՕՐԵՆ՝ ԱՐՏԱԿ ՀԱՆԵՍՅԱՆ

ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՇՎԱՊԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼ՝ ՄՀԵՐ ԿԱՆԴԱԼՅԱՆ

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
30 սեպտեմբեր 2023թ.

Բանկի անվանումը՝ **ԱՄԵՐԻԱԲԱՆԿ ՓԲԸ**
Գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, ք.Երևան, 0010, Վ. Սարգսյան 2, հեռ՝ 56 11 11

(հազար դրամ)

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Ներդրումային արժեթղթերի	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը սեփական
Նախորդ ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական)					
Մնացորդը առ 01 հունվարի 2022թ.	**54,385,935**	**174,726**	**(265,959)**	**74,636,547**	**128,931,249**
Շահույթ ժամանակահատվածի համար	-	-	-	31,005,617	31,005,617
Ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն՝ հետաձգված հարկից զուտ	-	-	(1,736,675)	-	(1,736,675)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	**-**	**-**	**(1,736,675)**	**31,005,617**	**29,268,942**
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	28,830	29,387	-	-	58,217
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	-
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբեր 2022թ.	**54,414,765**	**204,113**	**(2,002,634)**	**105,642,164**	**158,258,408**
Ընթացիկ ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական)					
Մնացորդը առ 01 հունվարի 2023թ.	**54,414,765**	**204,113**	**(1,473,167)**	**118,905,834**	**172,051,545**
Շահույթ ժամանակահատվածի համար				34,348,093	34,348,093
Ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն՝ հետաձգված հարկից զուտ			556,932		556,932
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	**-**	**-**	**556,932**	**34,348,093**	**34,905,025**
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	51,615	70,748			122,363
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	-	(17,700,000)	(17,700,000)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	**51,615**	**70,748**	**-**	**(17,700,000)**	**(17,577,637)**
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբեր 2023թ.	**54,466,380**	**274,861**	**(916,235)**	**135,553,927**	**189,378,933**

Համախմբված հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը՝ 13.10.23թ.

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ-ԳԼԽԱՎՈՐ ՏՆՕՐԵՆ՝ ԱՐՏԱԿ ՀԱՆԵՍՅԱՆ

ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՇՎԱՊԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼ՝ ՄՀԵՐ ԿԱՆԴԱԼՅԱՆ

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
30 սեպտեմբեր 2023թ.

Բանկի անվանումը՝ **ԱՄԵՐԻԱԲԱՆԿ ՓԲԸ**
Գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, ք.Երևան, 0010, Վ. Սարգսյան 2, հեռ՝ 56 11 11

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	01/01/2023-30/09/2023	01/01/2022-30/09/2022
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից	**x**	**x**
Ստացված տոկոսներ	80,840,442	59,189,632
Վճարված տոկոսներ	(27,708,444)	(25,957,239)
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	11,927,795	8,221,218
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	(2,282,908)	(1,916,260)
Զուտ մուտքեր շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից	333,560	904
Զուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից	16,731,128	26,916,325
Այլ գործառնական վճարումներ	(4,787,871)	(2,928,737)
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ աշխատակիցներին	(27,506,108)	(12,637,727)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(4,306,926)	(5,899,156)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	(1,968,843)	(6,454,708)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(3,812,708)	(49,330,468)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	29,907,012	(10,135,037)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(169,605,787)	(103,819,095)
Այլ ակտիվներ	(4,087,127)	(684,889)
Գործառնական պարտավորությունների նվազում/ (ավելացում)		
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1,501,942	5,207,969
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	(19,904,623)	15,140,532
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	(927,927)	(17,991,286)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	112,162,965	172,172,649
Այլ պարտավորություններ	924,453	1,070,021
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ՝ մինչև շահութահարկի վճարումը	**(12,569,975)**	**50,164,648**
Վճարված շահութահարկ	(13,593,217)	(2,109,581)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր	**(26,163,191)**	**48,055,068**
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	**x**	**x**
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(5,377,752)	(2,237,217)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	24,547,516	(60,291,937)
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	59,519,841	(22,554,247)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր	**78,689,605**	**(85,083,401)**
Դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունի	**x**	**x**
Վարձակալություն գծով պարտավորությունների մարում	(1,596,613)	(1,529,515)
Վճարված շահաբաժիններ	(17,700,000)	-
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից	122,363	58,217
Զուտ մուտքեր այլ փոխառություններից	(23,473,739)	(24,862,116)
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	12,957,748	(3,848,650)
ֆինանսական գործունեության համար (օգտագործված)/ֆինանսական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր	**(29,690,241)**	**(30,182,064)**
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(4,348,113)	(39,591,038)
Արժեզրկման պահուստում փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(1,869)	(11,922)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	**18,486,191**	**(106,813,357)**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում (Ծանոթագրություն 12)	**113,641,023**	**264,090,145**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում (Ծանոթագրություն 12)	**132,127,214**	**157,276,788**

Համախմբված հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը՝ 13.10.23թ.

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ-ԳԼԽԱՎՈՐ ՏՆՕՐԵՆ՝ ԱՐՏԱԿ ՀԱՆԵՑՅԱՆ

ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՇՎԱՊԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼ՝ ՍՀԵՐ ԿԱՆԴԱԼՅԱՆ

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ն (նախկին «Հայներարտբանկ» ՓԲԸ) (Բանկ) հիմնադրվել է 1992թ. դեկտեմբերի 8-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: 2007թ-ին Բանկը ձեռք բերեց «Թի-Դի-Էյ Հոլդինգս Լիմիթիդ» ընկերությունը՝ գնելով Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 96.15%-ը: 2011թ. ընթացքում «Թի-Դի-Էյ Հոլդինգս Լիմիթիդ» ընկերությունը վերանվանվեց «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ): 2013թ-ին «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ) Լիմիթիդ ձեռք բերեց Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 100%-ը:

2015-2020թթ. «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ) վաճառեց իր բաժնետոմսերի մի մասը Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկին (ՎԶԵԲ), Ասիական զարգացման բանկին (ԱԶԲ), «Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությանը և «Աֆեյան հիմնադրամ Հայաստանի համար» Ինկ.: 2020թ. հուլիսի 14-ին «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ) վերանվանվեց «Իմաստ Գրուպ» (Սի-Ուայ):

2021թ. մարտի 9-ին «Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունն ամբողջությամբ ձեռք բերեց Բանկի կողմից լրացուցիչ թողարկված 125 բաժնետոմսերը 320,000 դրամ անվանական արժեքով՝ 867,339 դրամով մեկ բաժնետոմսի համար:

2021թ. ապրիլի 29-ին Բանկի Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը հաստատեց բաժնետիրական կապիտալի համալրումը՝ բաժնետիրական կապիտալ փոխանցելով 16,891 միլիոն դրամի չափով էմիսիոն եկամուտը: Այս գործարքից հետո 1 բաժնետոմսի անվանական արժեքը 320 հազար դրամից ավելացավ 465 հազար դրամի:

2022թ. ապրիլի 25-ին «Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունն ամբողջությամբ ձեռք բերեց Բանկի լրացուցիչ թողարկված 62 բաժնետոմսերը 465,000 դրամ անվանական արժեքով՝ 938,987 դրամով մեկ բաժնետոմսի համար:

2023թ. սեպտեմբերի 19-ին «Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունն ամբողջությամբ ձեռք բերեց Բանկի կողմից լրացուցիչ թողարկված 465,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեք ունեցող 111 բաժնետոմս՝ մեկ բաժնետոմսի համար վճարելով 1,102,363 ՀՀ դրամ:

Ստորև ներկայացված է Բանկի բաժնետերերի կազմը 2023թ. սեպտեմբեր 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	30/09/2023	**31/12/2022**
«Իմաստ Գրուպ» (Սի-Ուայ)	48.82%	48.87%
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ (ՎԶԵԲ)	17.71%	17.73%
Ասիական զարգացման բանկ (ԱԶԲ)	13.92%	13.92%
«Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ»	12.05%	11.98%
«Աֆեյան հիմնադրամ Հայաստանի համար» Ինկ.	7.5%	7.5%
	100.00%	**100.00%**

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չուներ վերջնական հսկող կողմ:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի և երաշխավորությունների տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական համակարգի անդամ է: Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանում:

Բանկն ունի 25 մասնաճյուղ (2022թ-ին՝ 24 մասնաճյուղ), որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետությունում: Բանկի գլխամասային գրասենյակի

իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան փ. 2:

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկի աշխատակիցների թիվը կազմում էր 1,655 (2022թ-ին՝ 1,427):

2023 թվականի ապրիլի 21-ի և 2023 թվականի ապրիլի 28-ին համապատասխանաբար Բանկի կողմից հիմնադրվեցին «Ինվիա» ՓԲԸ-ն և «Դիննո» ՓԲԸ-ն ՀՀ օրենսդրության համապատասխան: Ընկերությունների միակ սեփականատերը հանդիսանում է Բանկը: Ընկերությունների հիմնական գործունեություն են համարվում իրավախորհրդատվական և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ծառայությունների մատուցումը: Ընկերությունները հանդիսանում են Բանկի դուստր ընկերություններ (միասին՝ «Խումբ») և նրանց ֆիանասական տվյալները ներառվել են այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 31-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Խումբը իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Խմբի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ և միտված են բարելավման վերջին տարիների ընթացքում:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է զնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Հայաստանի տնտեսությունը հաջողությամբ դիմակայել է համաշխարհային տնտեսական ցնցումներին և կարողացել է 2022թ-ին գրանցել տպավորիչ մակրոտնտեսական ցուցանիշներ՝ հիմնականում զբոսաշրջության, մի շարք ընկերությունների Հայաստան տեղափոխվելու և դրամական փոխանցումների նշանակալի աճի շնորհիվ: Նշված բոլոր գործոնները հանգեցրել են ՀՆԱ-ի 12.6% աճի 2022թ-ին, ինչը զգալիորեն ավելի բարձր է, քան ակնկալվում էր տարեսկզբին: Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՀ) ուսումնասիրության համաձայն՝ տնտեսության վերականգնումը կշարունակվի: Կառավարությունը կանխատեսում է 7% աճ 2023թ-ին: Կառավարության 2021-2026թթ. տնտեսական ծրագիրը նպատակ ունի խթանել արտահանմանը միտված և ներդրումների վրա հիմնված աճի մոդելը լայնածավալ բարեփոխումների միջոցով:

«Standard & Poor's» վարկանիշային գործակալությունը 2022թ. նոյեմբերի 24-ին Հայաստանին շնորհել է B+ վարկանիշ՝ կայուն հեռանկարով: «Fitch» վարկանիշային գործակալությունը 2023թ. փետրվարի 10-ին Հայաստանին շնորհել է B+ վարկանիշ՝ դրական հեռանկարով:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Խմբի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 393.4 դրամ և 393.57 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և 417.4 դրամ և 420.06 դրամ 1 եվրոյի համար:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն են ունեցել համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի զծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 3(ե)(i),
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր:

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. ընտրել մոդել ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որոշել ելակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 27(գ),
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 32:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի մասեր

Խումբը վաղաժամ չի կիրառել որևէ նոր ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք հրապարակվել են, սակայն դեռ չեն գործում, այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար:

Որոշ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առաջին անգամ կիրառվում են 2022թ-ին, սակայն նշանակալի ազդեցություն չունեն Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:
Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ կորուստն իրենից ներկայացնում է տարբերությունը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված փոխարժեքային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներն, այդ թվում՝ ՀՀ դրամով արտահայտված պարտադիր պահուստը և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

– ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
– ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Խումբը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկած տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

– ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,

– իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված այլ տոկոսային եկամուտը ներառում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ոչ ածանցյալ պարտքային ֆինանսական գործիքների և ֆինանսական վարձակալություններում զուտ ներդրումների գծով տոկոսային եկամուտը:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 4 (գ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Խումբը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք առաջանում են հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից: Ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են եկամտի առաջացմանը և չեն բխում հաճախորդների հետ իրականացված փաստացի գործարքներից, Խումբը դասակարգում է որպես այլ գործառնական ծախսեր: Մնացած բոլոր ծախսերը դասակարգվում են որպես ընդհանուր վարչական ծախսեր:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

– ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
– ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները.

- արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և
- արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և կորուստներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Խումբը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Խումբը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Խմբի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:

- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՝ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Խմբի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Խումբը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Խումբը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Խմբի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Խումբն ունի հաստատուն տոկոսադրույքով երկարաժամկետ վարկերի պորտֆել, որոնց հետ կապված հնարավորություն ունի վերանայել տոկոսադրույքը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության դեպքում: Վարկառուն հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց տուգանքի: Խումբը որոշել է, որ այս վարկերի պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, քանի որ այս հնարավորությունից օգտվելու դեպքում տոկոսադրույքն այնպես է փոփոխվում, որ դառնում է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի համար հատուցում: Փոխարենը, Խումբը այս վարկերը դիտարկում է որպես ըստ իրենց էության լողացող տոկոսադրույքով վարկեր (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (iii)):

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբը իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված

արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Խումբը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Խմբի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Խումբը իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Խումբը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Խումբը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Խումբը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների վերափոխում

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Երբ ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում փոխվում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքը, Խումբը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումը պահանջում է պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն, եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները.

– փոփոխությունն անհրաժեշտ է որպես բարեփոխման ուղղակի հետևանք և

- պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին, այսինքն՝ անմիջապես նախքան փոփոխությունը գործող հիմքին:

Եթե ի լրումն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունների կատարվում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության այլ փոփոխություններ, Խումբը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Այնուհետև Խումբը լրացուցիչ փոփոխությունների նկատմամբ կիրառում է պայմանների փոփոխման հաշվառմանը վերաբերող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության դրույթները:

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, Խումբը գնահատում է, արդյոք վերափոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի վերափոխում»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի վերափոխումը չի դիտարկվում որպես վերափոխում, եթե բխում է գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Խմբի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Խումբն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են վերափոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Խումբը գնահատում է վերափոխման նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Խումբը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի վերափոխումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն վերափոխման նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Խումբը մտադիր է այնպես վերափոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան վերափոխումը կատարելը (տես ստորև ներկայացված դուրսգրման քաղաքականությունը): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում:

Խումբն իրականացնում է նաև որակական գնահատում՝ վերափոխման նշանակալի լինելը գնահատելու համար:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի վերափոխումը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Խումբը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես վերափոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Վերափոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման վերափոխումն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Խումբը հաշվառում է տոկոսադրույքի վերափոխումը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և վերափոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր վերափոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Խումբն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Խումբը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության վերափոխումը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով վերափոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները վերափոխման պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է

վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

iv. Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 27 (գ):

Խումբը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալություններում,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Խումբը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալություններում զուտ ներդրումների), որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես Ծանոթագրություն 27 (գ)):

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, բայց ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն) և 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված են):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ*՝ որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Խմբին հասանելիք դրամական հոսքերի և Խմբի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ*՝ որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ*՝ որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Խմբին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Խումբն ակնկալում է ստանալ,
- *ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Խումբը ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 27 (գ):

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 27 (գ)):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը զեղչվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները և զուտ ներդրումները ֆինանսական վարձակալություններում պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտազանցումը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Խմբի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Խումբը այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Խումբը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանականությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Խումբը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին*՝ Խումբը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- *իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ*՝ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Խումբը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Խմբի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մաս չհանդիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Խումբը գնահատում է, արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, թե առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորությունը պահանջվում է պարտքային գործիքի պայմանագիրը կարգավորող օրենքներով և կանոնակարգերով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Խումբը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված վճարվելիք ցանկացած հավելավճար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի գծով ծախսում: Պարտքային

գործիքի իրական արժեքը և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Խումբը հաշվի է առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Խումբը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելավճարի գծով կանխավճար, և պարտքային կորուստների դիմաց փոխհատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելավճարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը, որի համար ստացվել է երաշխավորությունը, ոչ պարտքային առումով արժեզրկված է և ոչ էլ ենթարկվել է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այս ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Խումբը փոխհատուցման իրավունքի գծով օգուտները կամ կորուստները ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում՝ «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում:

(զ) Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ» հոդվածը ներառում է.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը, ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերը և ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքերը (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և
- զուտ ներդրումները ֆինանսական վարձակալությունում:

(է) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբը պարտավորությունները նախորոշում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(ը) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Խմբից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Խումբը չունի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Խումբը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(թ) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ռեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է ռեպո գործարքների գծով կրեդիտորական պարտքերի կազմում:

Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
Հետադարձ վաճառքի պայմանագրերով («հակադարձ ռեպո») ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերը: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(ժ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

– վարձակալված գույքի բարելավում	5-ից 20 տարի
– համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	5-ից 10 տարի
– տնտեսական գույք	5-ից 10 տարի
– փոխադրամիջոցներ	7 տարի

(ի) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական արժեքի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կան վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 1-ից 10 տարի:

(լ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

(խ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները, ներառյալ հարկերը, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող գումարը ճանաչվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Խմբի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(ծ) Առգրավված գրավ

Առգրավված գույքը հաշվառվում է սկզբնական արժեքից և զուտ իրացման արժեքից նվազագույնով:

(կ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(հ) Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

Խումբը ներկայացնում է մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային և նոսրացված շահույթի վերաբերյալ տվյալներ իր սովորական բաժնետոմսերի համար: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է Խմբի սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթը կամ վնասը բաժանելով այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին՝ ճշգրտված Խմբին պատկանող իր սեփական բաժնետոմսերի թվով: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթը որոշվում է ճշգրտելով Խմբի սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող շահույթը կամ վնասը և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը՝ ճշգրտված Խմբին պատկանող իր սեփական բաժնետոմսերի թվով՝ բոլոր նոսրացնող պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսերի ազդեցությունը հաշվի առնելու համար, որոնք իրենցից ներկայացնում են աշխատակիցներին տրամադրված փոխարկելի պարտատոմսերը և բաժնետոմսերի օպցիոնները:

(ծ) Սեգմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեգմենտը Խմբի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ Խմբի այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններից հասույթները և ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են Տնօրինության կողմից՝ սեգմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Խմբի սեգմենտային հաշվետվությունները հիմնված են հետևյալ գործառնական սեգմենտների վրա՝ մանրածախ բանկային գործունեություն, կորպորատիվ և ներդրումային բանկային գործունեություն, առևտրային բանկային գործունեություն:

(դ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որքով հավանական է, որ Խումբն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Խմբի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որքով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որքով հավանական է, որ Խումբն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Խումբը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

(ճ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Խումբը որոշում է, թե արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

(i) Խումբը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Խումբը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Խումբը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Խմբին չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Խումբը կիրագործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Խմբի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Խումբը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Խումբը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Խմբի գնահատականի փոփոխություն, եթե Խումբը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Խումբը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Խումբը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(ii) Խումբը՝ որպես վարձատու

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Խումբը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը: Երբ Խումբը հանդես է գալիս որպես վարձատու, այն վարձակալության սկզբում որոշում է, թե արդյոք վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն:

Վարձակալությունը դասակարգելու համար Խումբը գնահատում է, արդյոք վարձակալությամբ փոխանցվում են հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, որի դեպքում վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական, իսկ հակառակ դեպքում՝ որպես գործառնական վարձակալություն: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը դիտարկում է որոշ ցուցանիշներ, մասնավորապես, արդյոք վարձակալության ժամկետի մեջ է ներառվում ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը:

Եթե պայմանագիրը պարունակում է վարձակալության և ոչ վարձակալության բաղադրիչներ, Խումբը կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը պայմանագրում սահմանված հատուցումը վերագրելու համար:

Գործառնական վարձակալության գծով ստացված վարձավճարները Խումբը ճանաչում է որպես եկամուտ գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ «այլ հասույթի» կազմում:

(մ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2022թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Խումբը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(i) Պարտավորությունների դասակարգումը ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ դասերի (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)

2020թ-ին հրապարակված փոփոխությունները նպատակ ունեն պարզաբանել պարտավորության ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ լինելը որոշելու պահանջները, և կիրառելի են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այնուամենայնիվ, Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը հետագայում առաջարկել է կատարել լրացուցիչ փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և հետաձգել 2020թ-ին ընդունված փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելու ժամկետը մինչև 2024թ. հունվարի 1-ը: Այս շարունակական փոփոխությունների պատճառով Խումբը չի կարողացել որոշել այս փոփոխությունների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա դրանց սկզբնական կիրառման ժամանակաշրջանում: Խումբը հետևում է զարգացումներին:

(ii) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ). Փոփոխությունն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չի ունենա, քանի որ Խումբը հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները բացահայտել է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներից և

վարձակալության գծով պարտավորություններից առանձին նախորդ տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում (Ծանոթագրություն 11):

- ՖՀՄՍ 17 *«Ապահովագրության պայմանագրեր»* և ՖՀՄՍ 17 *«Ապահովագրության պայմանագրեր»* փոփոխություններ. Խումբն իրականացրել է կատարողական երաշխիքների իր պորտֆելի վերլուծություն և եզրահանգել է, որ 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ առկա կատարողական երաշխիքներն իրենցից ապահովագրության պայմանագրեր չեն ներկայացնում՝ ՖՀՄՍ 17-ի *«Ապահովագրության պայմանագրեր»* պահանջների համաձայն:
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործնական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ),
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ):

4 Զուտ տոկոսային եկամուտ

	01/07/2023/ 30/09/2023	01/01/2023/ 30/09/2023	01/07/2022/ 30/09/2022	01/01/2022/ 30/09/2022
	հազ. դրամ	**հազ. դրամ**	**հազ. դրամ**	**հազ. դրամ**
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ				
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	23,757,990	65,228,175	18,058,724	51,575,353
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,271,090	8,000,054	1,231,666	3,290,342
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	626,904	1,604,483	647,624	1,269,369
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	589,901	1,458,972	449,144	639,131
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	234,354	691,169	192,424	669,275
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	24,347	124,001	110,955	335,125
Այլ	12,947	33,478	7,697	14,788
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	**27,517,533**	**77,140,332**	**20,698,234**	**57,793,383**
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	730,603	2,116,329	636,551	1,193,919
Ընդամենը արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	**28,248,136**	**79,256,661**	**21,334,785**	**58,987,302**
Այլ տոկոսային եկամուտ				
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	926,792	2,377,329	432,427	1,595,203
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	246,639	1,029,498	469,166	896,156
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	33,633	92,383	11,255	143,413
Ընդամենը այլ տոկոսային եկամուտ	**1,207,064**	**3,499,210**	**912,848**	**2,634,772**
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	**29,455,200**	**82,755,871**	**22,247,633**	**61,622,074**

Տոկոսային ծախս				
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	6,268,421	17,038,474	4,782,578	13,615,443
Այլ փոխառություններ և ստորադաս փոխառություններ	1,103,057	4,418,227	1,721,393	4,983,569
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,449,115	4,067,458	1,445,575	4,702,442
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	622,157	2,081,512	687,075	1,809,718
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	320,655	968,967	336,556	1,008,543
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	98,666	326,504	2,956	261,572
Ակրեդիտիվների և տրամադրված երաշխավորությունների գծով կրեդիտորական պարտքեր	34,678	160,885	90,735	248,881

Ընդամենը տոկոսային ծախս	**9,896,749**	**29,062,027**	**9,066,868**	**26,630,168**
Զուտ տոկոսային եկամուտ	**19,558,451**	**53,693,844**	**13,180,765**	**34,991,906**

5 Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	**01/07/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ**	**01/01/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ**	**01/07/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ**	**01/01/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ**
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	2,427,748	6,762,285	1,828,594	4,489,700
Դրամական փոխանցումներ	918,865	2,441,277	508,025	1,083,661
Կանխիկացման, հաշիվների և հեռավար համակարգի սպասարկման ծառայություններ	472,810	1,422,772	637,872	1,475,932
Երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների տրամադրում	291,361	765,440	201,003	528,179
Բրոքերային ծառայություններ և անդերրայթինգ	99,386	267,163	50,263	174,245
Վճարահաշվարկային գործառնություններ	65,590	204,895	83,000	227,324
Այլ	19,095	63,963	10,723	38,714
Ընդամենը միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	**4,294,855**	**11,927,795**	**3,319,480**	**8,017,755**

Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս				
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	643,007	1,806,664	470,471	1,190,217
Դրամական փոխանցումներ	125,243	329,195	180,963	327,140
ՀՀ ԿԲ-ի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կանխիկ և անկանխիկ գործառնություններ	43,861	81,116	28,670	305,328
Երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների ստացում	8,561	26,946	9,861	32,274
Այլ	18,291	38,987	8,208	29,644
Ընդամենը միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	**838,963**	**2,282,908**	**698,173**	**1,884,603**
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ	**3,455,892**	**9,644,887**	**2,621,307**	**6,133,152**

6 Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով

	01/07/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ	01/01/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ	01/07/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ	01/01/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ
Զուտ օգուտ արժութային ածանցյալ գործիքների գծով	1,036,450	1,990,003	669,269	5,724,543
Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով	237,322	521,854	161,043	477,839
	1,273,772	**2,511,857**	**830,312**	**6,202,382**

7 Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

	01/07/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ	01/01/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ	01/07/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ	01/01/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ
Զուտ օգուտ սփոթ գործարքներից	5,590,349	16,731,128	11,132,346	26,916,325
Զուտ վնաս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	(1,029,510)	(1,887,106)	(574,893)	(7,075,564)
	4,560,839	**14,844,022**	**10,557,453**	**19,840,761**

8 Այլ գործառնական զուտ ծախսեր

	01/07/2023/ 30/09/2023	01/01/2023/ 30/09/2023	01/07/2022/ 30/09/2022	01/01/2022/ 30/09/2022
Այլ գործառնական եկամուտ	**հազ. դրամ**	**հազ. դրամ**	**հազ. դրամ**	**հազ. դրամ**
Եկամուտ ապահովագրական գործակալությունից	57,952	123,068	21,802	103,257
Զուտ եկամուտ առգրավված ակտիվների վաճառքից	2,250	121,533	38,055	219,361
Եկամուտ պահատուփերից	27,827	73,399	24,611	58,227
Եկամուտ տեղեկանքների տրամադրումից և այլ ծառայություններից	26,425	71,967	18,013	170,874
Եկամուտ խորհրդատվական ծառայություններից	7,792	48,792	-	1,776
Եկամուտ վճարային տերմինալներից	7,095	11,178	11,994	41,650
Եկամուտ դատական գործերի համար ստացված հատուցումներից	5,824	9,688	-	-
Եկամուտ ապահովագրական փոխհատուցումներից	213	2,408	15,113	16,420
Այլ	11,112	37,786	8,663	27,050
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտ	**146,490**	**499,819**	**138,251**	**638,615**

	01/07/2023/ 30/09/2023	01/01/2023/ 30/09/2023	01/07/2022/ 30/09/2022	01/01/2022/ 30/09/2022

Այլ գործառնական ծախսեր	**հազ. դրամ**	**հազ. դրամ**	**հազ. դրամ**	**հազ. դրամ**
Վճարային համակարգերի գծով ծախսեր	920,110	2,362,441	555,647	1,422,614
Երաշխիքային վճարներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական հիմնադրամին	364,661	867,710	217,844	604,598
Ծրագրային ապահովման սպասարկում	269,661	714,206	119,288	340,226
Գրավի գրանցման ծախսեր	88,115	252,860	109,336	263,242
Փոստային ծառայությունների վճար	42,825	113,929	34,613	87,491
Վարկային ռեգիստրի գծով ծախսեր	51,070	100,009	20,894	77,681
Բանկոմատների սպասարկման ծախսեր	31,007	91,574	29,841	87,631
Բրոքերային ծառայությունների վճարներ	36,000	89,632	15,891	62,740
Ինկասացիա	33,354	87,108	23,725	70,127
Պահառուական ծառայություններ	19,075	78,367	30,585	59,492
Բաժանորդային վճար	27,647	76,127	2,412	5,099
Ֆինանսական համակարգի հաշտարար	31,579	74,610	27,397	61,171
Վճարված տույժեր և տուգանքներ	18,977	67,167	77,975	82,256
Այլ	102,271	311,950	91,779	229,441
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	**2,036,352**	**5,287,690**	**1,357,227**	**3,453,809**

9 Զուտ արժեզրկումից կորուստներ ֆինանսական գործիքների գծով

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի ավարտված ժամանակահատվածի համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների գծով արժեզրկումից կորուստները:

հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,869)	-	-	(1,869)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(841)	-	-	(841)
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	(605,295)	(487,280)	4,070,999	2,978,424
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	36,574	(7,205)	26,302	55,671
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	1,373	-	-	1,373
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	(10,614)	-	-	(10,614)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	(144,824)	-	-	(144,824)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	60,992	-	-	60,992
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	14,588	399	3,378	18,365
Փոխատվության հանձնառություններ	151,912	(1,821)	8,359	158,449
Ընդամենը ծախս պարտքային կորուստների գծով	**(498,005)**	**(495,907)**	**4,109,038**	**3,115,126**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են 2022թ. սեպտեմբեր 30-ի ավարտված ժամանակահատվածի համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների գծով արժեզրկումից

կորուստները:

հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(30,227)	-	-	(30,227)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	-	-	-	-
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	103,993	-	-	103,993
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	(25,057)	(1,984,017)	3,749,326	1,740,252
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	6,184	931	32,041	39,156
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	(778)	-	-	(778)
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	(9,538)	-	-	(9,538)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	72,652	-	-	72,652
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	43,883	-	-	43,883
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	5,970	(705)	14,071	19,336
Փոխատվության հանձնառություններ	(45,422)	(1,670)	(2,736)	(49,828)
Ընդամենը ծախս պարտքային կորուստների գծով	**121,660**	**(1,985,461)**	**3,792,702**	**1,928,901**

10 Վարչական ծախսեր

	01/07/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ	**01/01/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ**	**01/07/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ**	**01/01/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	1,076,913	3,167,792	955,142	2,792,014
Գովազդ և շուկայավարում	308,270	869,613	209,663	581,386
Անձնակազմի վերապատրաստման և այլ ծախսեր	180,789	762,074	93,439	309,464
Մասնագիտական ծառայություններ	434,131	680,315	157,318	330,556
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	156,775	423,418	113,043	307,598
Չփոխհատուցվող հարկեր վարձակալության պայմանագրերի գծով	93,381	274,459	91,269	273,027
Անվտանգության ծառայություն	83,027	239,905	66,071	192,430
Վարձակալության գծով այլ ծախսեր	77,041	205,487	45,561	139,484
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	50,414	144,800	47,464	152,615
Գործուղումների և ներկայացուցչական ծախսեր	31,806	122,703	28,603	73,329
Էլեկտրականության և կոմունալ ծախսեր	34,957	108,100	31,147	97,426
Վարկերի վերադարձման գծով ծախսեր	22,018	80,098	54,558	190,844
Ապահովագրություն	27,698	74,943	28,774	77,454
Գրասենյակային ծախսեր	17,565	49,372	19,671	57,397
Բարեգործություն և հովանավորություն	-	38,249	2,000	29,618
Հարկեր՝ բացառությամբ աշխատավարձի գծով հարկերի և շահութահարկի	11,907	37,388	14,375	38,127
Այլ	59,320	196,002	72,573	212,859
	2,666,012	**7,474,718**	**2,030,671**	**5,855,628**

11 Շահութահարկի գծով ծախս

	01/07/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ	01/01/2023/ 30/09/2023 հազ. դրամ	01/07/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ	01/01/2022/ 30/09/2022 հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	2,775,053	6,978,029	5,118,205	8,991,945
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման հետևանքով	118,330	859,760	(2,633,620)	(2,101,442)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	**2,893,383**	**7,837,789**	**2,484,585**	**6,890,503**

2023թ-ին ընթացիկ հարկի կիրառելի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ. համեմատ փոփոխություն տեղի չի ունեցել):

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	01/01/2023 30/09/2023 հազ. դրամ	%	01/01/2022 30/09/2022 հազ. դրամ	%
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	42,185,882		37,896,120	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	(7,593,459)	(18.0)	(6,821,302)	(18.0)
Չնվազեցվող ծախսեր	(244,330)	(0.6)	(69,201)	(0.18)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	**(7,837,789)**	**(18.6)**	**(6,890,503)**	**(18.18)**

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ և զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն համապատասխանաբար 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների ընթացքում:

հազ. դրամ	**Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.**	**Ճահույթում կամ վնասում ճանաչված**	**Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված**	**Մնացորդը առ 30 սեպտեմբեր 2023թ.**
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	(122,519)	(60,066)	-	(182,585)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	307,434	(67,429)	(122,253)	117,752
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(1,515,773)	(166,284)	-	(1,682,057)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական գործիքներ և պահուստներ	43,702	42,648	-	86,350
Հիմնական միջոցներ	72,081	7,532	-	79,613
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	(1,900,615)	(23,132)	-	(1,923,747)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,133,370	13,807	-	2,147,177
Այլ ակտիվներ	49,047	15,546	-	64,593
Այլ պարտավորություններ	3,492,225	(622,512)	-	2,869,713
Այլ փոխառություններ	(88,735)	130	-	(88,605)
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	**2,470,217**	**(859,760)**	**(122,253)**	**1,488,204**

հազ. դրամ	**Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.**	**Ճահույթում կամ վնասում ճանաչված**	**Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված**	**Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.**
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	1,011	(123,530)	-	(122,519)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	66,849	(24,412)	264,997	307,434
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(1,796,396)	280,623	-	(1,515,773)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական գործիքներ և պահուստներ	(168,926)	212,628	-	43,702
Հիմնական միջոցներ	34,526	37,555	-	72,081
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	(2,009,359)	108,744	-	(1,900,615)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,179,136	(45,766)	-	2,133,370
Այլ ակտիվներ	28,848	20,199	-	49,047
Այլ պարտավորություններ	1,089,650	2,402,575	-	3,492,225
Այլ փոխառություններ	(89,383)	648	-	(88,735)
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	**(664,044)**	**2,869,264**	**264,997**	**2,470,217**

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվել են այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց Խումբը կկարողանա օգտագործել դրանցից ստացված օգուտները:

12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Կանխիկը դրամարկղում	23,349,724	21,346,412
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	59,613,979	53,464,849
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
− Aa1-ից Aa3 վարկանիշով	-	11,573,505
− A1-ից A3 վարկանիշով	40,224,907	5,891,130
− Baa1-ից Baa3 վարկանիշով	346,705	5,178,893
− Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	4,431,052	5,174,926
− վարկանիշ չունեցող	4,163,213	11,015,542
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	**49,165,877**	**38,833,996**
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**132,129,580**	**113,645,257**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(2,366)	(4,234)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**132,127,214**	**113,641,023**

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Խումբը ունի մեկ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են Խմբի սեփական կապիտալի 10%-ը և կազմում են 34,955,601 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ զրո):

ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվները վերաբերում են վճարահաշվարկային գործունեությանը (տես Ծանոթագրություն 14) և անհրաժեշտության դեպքում կարող են ելքագրվել:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	4,234	-	-	4,234
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(4,234)	-	-	(4,234)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	2,366	-	-	2,366
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**2,366**	**-**	**-**	**2,366**

հազ. դրամ	**2022թ.**			
	1-ին փուլ	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	42,149	-	-	42,149
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(42,149)	-	-	(42,149)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	4,234	-	-	4,234
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**4,234**	-	-	**4,234**

13 Ներդրումային արժեթղթեր և ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

(ա) Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ

	30/09/2023 հազ. դրամ	**31/12/2022 հազ. դրամ**
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	4,060,208	4,030,241
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	4,571,919	3,680,115
Արտասահմանյան երկրների պետական եվրապարտատոմսեր	713,629	-
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	**9,345,756**	**7,710,356**
Հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր		
− Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	1,109,043	1,198,583
− B1-ից B3 վարկանիշով	1,201,759	16,682
− վարկանիշ չունեցող	1,305,107	1,093,178
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	**3,615,909**	**2,308,443**
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	**12,961,665**	**10,018,799**
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	102,322	99,992
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	**13,063,987**	**10,118,791**
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	-	-
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	-	-
Ընդամենը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	-
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	**13,063,987**	**10,118,791**

	30/09/2023 հազ. դրամ	**31/12/2022 հազ. դրամ**
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		
Արժութային սվոփեր	495,798	602,377
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**495,798**	**602,377**
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	**13,559,785**	**10,721,168**

Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Արժութային սվոփեր	172,335	69,563
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**172,335**	**69,563**

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակը բացահայտելիս Խումբն օգտվում է «Moody’s» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

(բ) Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	20,435,446	22,471,999
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	10,149,446	10,664,483
Օտարերկրյա պետությունների պետական արժեթղթեր Aaa վարկանիշով	-	13,668,115
Օտարերկրյա պետությունների պետական եվրոպարտատոմսեր Ba2 վարկանիշով	1,070,439	1,075,828
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	**31,655,331**	**47,880,425**
Հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր		
− Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	-	-
− վարկանիշ չունեցող	-	-
Օտարերկրյա ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր		
− Aaa-ից վարկանիշով	-	9,359,645
− B1-ից B3 վարկանիշով	-	-
− վարկանիշ չունեցող	1,767,454	45,230
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	**1,767,455**	**9,404,875**
Ընդամենը պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	**33,422,785**	**57,285,300**
Բաժնային ներդրումներ		
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	78,307	78,307
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	**33,501,092**	**57,363,607**
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	-	-
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր		
Ընդամենը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	-
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	**33,501,092**	**57,363,607**

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակը բացահայտելիս Խումբն օգտվում է «Moody’s» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:
Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանների համար: Կորստի պահուստը չի ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, քանի որ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	88,253	-	-	88,253
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	97,440	-	-	97,440
Մարված ակտիվներ	(52,857)	-	-	(52,857)
Վաճառված ակտիվներ	(3,521)	-	-	(3,521)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	19,930	-	-	19,930
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**149,245**	**-**	**-**	**149,245**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	30,960	-	-	30,960
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(70,177)	-	-	(70,177)
Մարված ակտիվներ	(225,088)	-	-	(225,088)
Վաճառված ակտիվներ	(78,975)	-	-	(78,975)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	431,533	-	-	431,533
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**88,253**	**-**	**-**	**88,253**

(i) Որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող նախորոշված չգնանշվող բաժնային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներում ներառված են ստորև ներկայացված չգնանշվող բաժնային արժեթղթերը.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող % 2023թ.	Վերահսկվող % 2022թ.	2023թ. հազ. դրամ	2022թ. հազ. դրամ
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ	3.75%	3.75%	44,841	44,841
SWIFT	Հայաստանի Հանրապետություն	Դրամական փոխանցումներ	0.00%	0.00%	33,466	33,466
					78,307	**78,307**

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումները հիմնականում ներառում են պարտադիր բաժնետոմսերը ֆոնդային բորսաներում և քլիրինգային կազմակերպություններում: Խմբի ղեկավարությունը գտնում է, որ այս գործիքների գնահատված իրական արժեքները մոտարկվում են դրանց սկզբնական արժեքներին 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(գ) Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	48,213,464	49,988,420
Օտարերկրյա պետությունների պետական արժեթղթեր Aaa վարկանիշով	3,924,707	56,888,881
Օտարերկրյա պետությունների պետական արժեթղթեր Aa2 վարկանիշով	-	3,355,592
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	34,380,603	37,111,362
Ընդամենը պետական պարտատոմսեր	**86,518,774**	**147,344,255**
Ներդրումային հիմնադրամների պարտատոմսեր		
− վարկանիշ չունեցող	-	4,099,593
Ընդամենը ներդրումային հիմնադրամների պարտատոմսեր	**-**	**4,099,593**
Հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- Aaa-ից վարկանիշով	4,985,897	-
− վարկանիշ չունեցող	720,520	1,192,917
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր	**5,706,417**	**1,192,917**
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	**92,225,191**	**152,636,765**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(187,663)	(332,488)
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող ամորտիզացված արժեքով չափվող զուտ ներդրումային արժեթղթեր	**92,037,528**	**152,304,277**
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	-	4,397,608
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	3,025,652	-
Ընդամենը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	**3,025,652**	**4,397,608**

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	**95,063,180**	**156,701,885**

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակը բացահայտելիս Խումբն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

Խմբի գնահատմամբ ներդրումային հիմնադրամների վարկանիշ չունեցող պարտատոմսերի պարտքային ռիսկը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B2 արտաքին վարկանիշին:

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ կառավարության, Խումբն չունի պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Խմբի սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ-ին՝ մեկ պայմանագրային կողմ): 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում էին 56,888,881 հազար դրամ:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	332,488	-	-	332,488
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(19,927)	-	-	(19,927)
Մարված ակտիվներ	(711,177)	-	-	(711,177)
Վաճառված ակտիվներ	(12,535)	-	-	(12,535)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	598,814	-	-	598,814
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**187,663**	**-**	**-**	**187,663**

	2022թ.			
հազ. Դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	130,613	-	-	130,613
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(60,673)	-	-	(60,673)
Մարված ակտիվներ	(154,984)	-	-	(154,984)
Վաճառված ակտիվներ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	417,532	-	-	417,532
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**332,488**	**-**	**-**	**332,488**

14 Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոց ՀՀ ԿԲ-ում	5,800,500	6,767,000
Ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում, պարտադիր պահուստներ	69,014,641	68,909,513
Այլ բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Հայկական բանկեր		
− Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	101,629	199,888
− վարկանիշ չունեցող	77,697	-
Այլ բանկեր		
− Aaa վարկանիշով	580,860	-
− Aa1-ից Aa3 վարկանիշով	4,835	7,874,283
− A1-ից A3 վարկանիշով	1,894,126	10,503,434
− Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	31,102	-
− Baa1-ից Baa3 վարկանիշով	17,451,068	-
− վարկանիշ չունեցող	135,591	106
Ընդամենը այլ բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**20,276,908**	**18,577,711**
Ընդամենը բանկերին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ	**95,092,049**	**94,254,224**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(158,544)	(159,385)
Ընդամենը բանկերին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	**94,933,505**	**94,094,839**

(ա) Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Վարկային քարտերով գործառնությունների համար ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված միջոցը ոչ տոկոսակիր ավանդ է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ներգրավված միջոցների համար: ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 4% (2022թ-ին՝ 4%) և ամբողջությամբ պահվում է ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 18%, որից 6%-ը պահվում է ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով (2022թ-ին՝ 10%՝ ՀՀ դրամով և 8%՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով): ՀՀ դրամով պահվող ավանդը ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: 50,333,686 հազար դրամ գումարով ՀՀ դրամով պահվող պարտադիր պահուստները (2022թ-ին՝ 46,960,981 հազար դրամ) դասակարգվում են որպես դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ (տես Ծանոթագրություն 12), քանի որ կարող են ելքագրվել անհրաժեշտության դեպքում:

Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն օրական մնացորդ: Այս պահուստները չեն համարվում դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ և ներառված են բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում: 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող ավանդներում ներառված է 69,014,641 հազար դրամ գումարով պարտադիր պահուստն արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար (2022թ-ին՝ 68,909,513 հազար դրամ):

(բ) Բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների կենտրոնացում

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Խումբը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող այնպիսի բանկեր, որոնց գծով մնացորդները գերազանցում են Խմբի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Բանկերին տրված վարկերը և փոխատվությունները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն և ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բանկերին տրված բոլոր վարկերը և փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	159,385	-	-	159,385
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Մարված ակտիվներ	(159,385)	-	-	(159,385)
Դուրսգրված գումարներ	-	-	-	-
Արտարժույթի մասով ճշգրտումներ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	158,544	-	-	158,544
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**158,544**	**-**	**-**	**158,544**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	80,951	-	-	80,951
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Մարված ակտիվներ	(80,951)	-	-	(80,951)
Դուրսգրված գումարներ	-	-	-	-
Արտարժույթի մասով ճշգրտումներ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	159,385	-	-	159,385
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**159,385**	**-**	**-**	**159,385**

15 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Վարկանիշ չունեցող այլ փոքր և միջին չափի հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից ստացվելիք գումարներ	14,727,306	7,378,642
Վարկանիշ չունեցող միջին չափի հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	2,412,415	39,737,793
Ընդամենը համախառն դեբիտորական պարտքեր հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով	**17,139,721**	**47,116,435**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	-	-
Ընդամենը զուտ դեբիտորական պարտքեր հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով	**17,139,721**	**47,116,435**

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերը վերագրելի են խոշոր հայկական բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին: Բոլոր գումարները դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ակտիվների համար որպես ապահովություն ընդունված գրավ

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի դիմաց գրավադրված էին 18,391,237 հազար դրամ իրական արժեքով ՀՀ պետական արժեթղթերը (2022թ-ին՝ 49,319,542 հազար դրամ):

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	Ծնթգ.	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	19(ա)	539,396,384	437,067,371
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	19(ա)	333,450,945	277,130,693
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	19(բ)	9,377,240	8,766,315
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	19(գ)	1,634,346	4,395,536
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ		**883,858,915**	**727,359,915**
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	19(դ)	33,105,607	23,532,028
Պարտքային կորստի գծով պահուստ		(14,720,006)	(15,348,823)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ		**902,244,516**	**735,543,120**

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Խոշոր ընկերություններին տրված վարկեր	338,294,701	269,513,566
Փոքր և միջին ընկերություններին տրված վարկեր	201,101,683	167,553,805
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	**539,396,384**	**437,067,371**
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	220,143,329	186,044,427
Ֆիզիկական անձանց տրված սպառողական վարկեր	113,307,616	91,086,266
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	**333,450,945**	**277,130,693**
Ընդամենը իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	**872,847,329**	**714,198,064**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(14,416,965)	(15,116,388)
Ընդամենը իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված զուտ վարկեր	**858,430,364**	**699,081,676**

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	421,571,265	2,257,164	13,238,942	437,067,371
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	414,670,266	-	-	414,670,266
Մարված ակտիվներ	(305,356,333)	(91,966)	(2,443,818)	(307,892,117)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	153,666	(34,810)	(118,856)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(968,640)	981,672	(13,032)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(6,349,877)	(1,575,370)	7,925,247	-
Վերականգնումներ	-	-	1,165,021	1,165,021
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(4,932,599)	(4,932,599)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(774,513)	(494,939)	587,894	(681,558)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**522,945,834**	**1,041,751**	**15,408,799**	**539,396,384**

հազ. դրամ	**2022թ.** **1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	400,834,628	10,060,482	17,216,464	428,111,574
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	407,565,057	-	-	407,565,057
Մարված ակտիվներ	(324,140,195)	(1,952,887)	(2,025,696)	(328,118,778)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	5,906,684	(5,802,710)	(103,974)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(1,859,085)	1,861,892	(2,807)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(2,227,233)	(319,453)	2,546,686	-
Վերականգնումներ	-	-	1,159,987	1,159,987
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(4,409,990)	(4,409,990)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(64,508,591)	(1,590,160)	(1,141,728)	(67,240,479)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**421,571,265**	**2,257,164**	**13,238,942**	**437,067,371**

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

հազ. դրամ	**2023թ.** **1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	3,394,389	756,254	6,507,899	10,658,542
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	2,680,430	-	-	2,680,430
Մարված ակտիվներ	(1,973,824)	(25,959)	(1,127,558)	(3,127,341)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	3,185	(403)	(2,782)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(274,740)	279,076	(4,336)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(1,832,818)	(1,115,814)	2,948,632	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	1,384,681	400,103	2,427,187	4,211,972
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված	**(13,086)**	**(462,997)**	**4,241,143**	**3,765,060**
Ձեռչի ծախսագրում	-	-	199,384	199,384
Վերականգնումներ	-	-	1,165,021	1,165,021
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(4,932,599)	(4,932,599)
Արտարժույթի մասով ճշգրտումներ	(980)	797	(71,352)	(71,535)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**3,380,323**	**294,054**	**7,109,496**	**10,783,873**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	3,539,121	1,422,497	6,518,486	11,480,104
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	3,281,659	-	-	3,281,659
Մարված ակտիվներ	(2,609,933)	(654,308)	(995,776)	(4,260,017)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	11,026	(9,173)	(1,853)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(638,750)	640,317	(1,567)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(625,307)	(31,927)	657,234	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	564,421	(599,645)	5,187,431	5,152,207
Ծախսի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված	**(16,884)**	**(654,736)**	**4,845,469**	**4,173,849**
Զեղչի ծախսագրում	-	-	360,724	360,724
Վերականգնումներ	-	-	1,159,987	1,159,987
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(4,409,990)	(4,409,990)
Արտարժույթի մասով ճշգրտումներ	(127,848)	(11,507)	(1,966,777)	(2,106,132)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**3,394,389**	**756,254**	**6,507,899**	**10,658,542**

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար։

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	271,466,407	734,730	4,929,556	277,130,693
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	117,604,694	-	-	117,604,694
Մարված ակտիվներ	(59,581,317)	(126,310)	(844,144)	(60,551,771)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	494,669	(81,355)	(413,314)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(715,589)	798,911	(83,322)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(1,079,964)	(149,864)	1,229,828	-
Վերականգնումներ	-	-	2,011,025	2,011,025
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(2,104,531)	(2,104,531)
Ակտիվի մնացորդի փոփոխություն տոկոսներից և արտարժույթից	46,709	(206,910)	(478,964)	(639,165)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**328,235,609**	**969,202**	**4,246,134**	**333,450,945**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	209,136,862	6,876,696	4,423,738	220,437,296
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	137,739,301	-	-	137,739,301
Մարված ակտիվներ	(63,122,162)	(3,132,049)	(987,751)	(67,241,962)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	755,019	(263,924)	(491,095)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(507,039)	531,757	(24,718)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(955,289)	(2,429,127)	3,384,416	-
Վերականգնումներ	-	-	3,400,799	3,400,799
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(3,759,030)	(3,759,030)

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ակտիվի մնացորդի փոփոխություն տոկոսներից և արտարժույթից	(11,580,285)	(848,623)	(1,016,803)	(13,445,711)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**271,466,407**	**734,730**	**4,929,556**	**277,130,693**

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

	2023թ			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,659,380	215,246	2,583,220	4,457,846
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	760,197	-	-	760,197
Մարված ակտիվներ	(385,134)	(35,653)	(389,481)	(810,268)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	3,363	(1,455)	(1,908)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(165,465)	172,106	(6,641)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(682,233)	(53,907)	736,140	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(122,937)	(105,374)	(508,254)	(736,565)
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված	**(592,209)**	**(24,283)**	**(170,144)**	**(786,636)**
Զեղչի ծախսագրում	-	-	55,179	55,179
Վերականգնումներ	-	-	2,011,025	2,011,025
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(2,104,531)	(2,104,531)
Ճշգրտումներ արտարժույթի մասով	207	1	1	209
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**1,067,378**	**190,964**	**2,374,750**	**3,633,092**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,625,275	1,867,085	1,433,084	4,925,444
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,109,058	-	-	1,109,058
Մարված ակտիվներ	(508,251)	(1,049,382)	(485,551)	(2,043,184)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	7,890	(1,662)	(6,228)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(130,063)	136,915	(6,852)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(491,814)	(1,833,801)	2,325,615	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	69,620	1,097,940	(404,855)	762,705
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված	**56,440**	**(1,649,990)**	**1,422,129**	**(171,421)**
Զեղչի ծախսագրում	-	-	242,048	242,048
Վերականգնումներ	-	-	3,400,799	3,400,799
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(3,759,030)	(3,759,030)
Ճշգրտումներ արտարժույթի մասով	(22,335)	(1,849)	(155,810)	(179,994)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**1,659,380**	**215,246**	**2,583,220**	**4,457,846**

(i) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Ներքին վարկանշավորման մոդելի հիման վրա հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային որակի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում:

	1-ին փուլ hազ. դրամ	**2-րդ փուլ hազ. դրամ**	**3-րդ փուլ hազ. դրամ**	**Ընդամենը hազ. դրամ**
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
− ոչ ժամկետանց	330,371,816	93,206	6,161,578	336,626,600
− մինչև 30 օր ժամկետանց	1,499,606	-	-	1,499,606
− ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
− ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	168,495	168,495
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	**331,871,422**	**93,206**	**6,330,073**	**338,294,701**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,635,008)	(22,405)	(4,748,772)	(6,406,185)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	**330,236,414**	**70,801**	**1,581,301**	**331,888,516**
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
− ոչ ժամկետանց	188,620,852	79,546	683,712	189,384,110
− մինչև 30 օր ժամկետանց	2,446,171	63,193	25,570	2,534,934
− ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	7,389	805,806	1,865,840	2,679,035
− ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	6,503,604	6,503,604
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	**191,074,412**	**948,545**	**9,078,726**	**201,101,683**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,745,315)	(271,649)	(2,360,724)	(4,377,688)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	**189,329,097**	**676,896**	**6,718,002**	**196,723,995**
Ընդամենը համախառն վարկեր իրավաբանական անձանց	**522,945,834**	**1,041,751**	**15,408,799**	**539,396,384**
Ընդամենը զուտ վարկեր իրավաբանական անձանց	**519,565,511**	**747,697**	**8,299,303**	**528,612,511**
Հիփոթեքային վարկեր				
− ոչ ժամկետանց	216,829,907	339,009	1,143,494	218,312,410
− մինչև 30 օր ժամկետանց	295,584	-	80,284	375,868
− ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	110,767	48,593	159,360
− ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,295,691	1,295,691
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	**217,125,491**	**449,776**	**2,568,062**	**220,143,329**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(83,233)	(27,971)	(1,343,447)	(1,454,651)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	**217,042,258**	**421,805**	**1,224,615**	**218,688,678**
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց*				
− ոչ ժամկետանց	110,249,986	132,277	422,480	110,804,743
− մինչև 30 օր ժամկետանց	842,329	47,937	46,254	936,520
− ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	17,803	339,212	70,789	427,804
− ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	1,138,549	1,138,549
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	**111,110,118**	**519,426**	**1,678,072**	**113,307,616**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(984,145)	(162,993)	(1,031,303)	(2,178,441)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	**110,125,973**	**356,433**	**646,769**	**111,129,175**
Ընդամենը համախառն վարկեր ֆիզիկական անձանց	**328,235,609**	**969,202**	**4,246,134**	**333,450,945**
Ընդամենը զուտ վարկեր ֆիզիկական անձանց	**327,168,231**	**778,238**	**1,871,384**	**329,817,853**
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	**851,181,443**	**2,010,953**	**19,654,933**	**872,847,329**
Ընդամենը զուտ վարկեր հաճախորդներին	**846,733,742**	**1,525,935**	**10,170,687**	**858,430,364**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
– ոչ ժամկետանց	258,933,054	1,705,216	4,398,108	265,036,378
– մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
– ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
– ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	4,477,188	4,477,188
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	**258,933,054**	**1,705,216**	**8,875,296**	**269,513,566**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,432,205)	(576,862)	(5,390,996)	(7,400,063)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	**257,500,849**	**1,128,354**	**3,484,300**	**262,113,503**
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
– ոչ ժամկետանց	162,553,072	134,827	864,274	163,552,173
– մինչև 30 օր ժամկետանց	85,139	23,854	3,376	112,369
– ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	393,267	13,194	406,461
– ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	3,482,802	3,482,802
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	**162,638,211**	**551,948**	**4,363,646**	**167,553,805**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,962,184)	(179,392)	(1,116,903)	(3,258,479)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	**160,676,027**	**372,556**	**3,246,743**	**164,295,326**
Ընդամենը համախառն վարկեր իրավաբանական անձանց	**421,571,265**	**2,257,164**	**13,238,942**	**437,067,371**
Ընդամենը զուտ վարկեր իրավաբանական անձանց	**418,176,876**	**1,500,910**	**6,731,043**	**426,408,829**
Հիփոթեքային վարկեր				
– - ոչ ժամկետանց	182,830,618	194,732	2,120,821	185,146,171
– - մինչև 30 օր ժամկետանց	6,791	3,048	1,285	11,124
– - ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	79,224	69,720	148,944
– - ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	738,188	738,188
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	**182,837,409**	**277,004**	**2,930,014**	**186,044,427**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(284,263)	(18,645)	(1,374,217)	(1,677,125)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	**182,553,146**	**258,359**	**1,555,797**	**184,367,302**
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց*				
– ոչ ժամկետանց	88,322,570	184,475	1,100,822	89,607,867
– մինչև 30 օր ժամկետանց	301,350	26,047	12,237	339,634
– ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	5,078	247,204	167,032	419,314
– ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	719,451	719,451
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	**88,628,998**	**457,726**	**1,999,542**	**91,086,266**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,375,117)	(196,601)	(1,209,003)	(2,780,721)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	**87,253,881**	**261,125**	**790,539**	**88,305,545**
Ընդամենը համախառն վարկեր ֆիզիկական անձանց	**271,466,407**	**734,730**	**4,929,556**	**277,130,693**
Ընդամենը զուտ վարկեր ֆիզիկական անձանց	**269,807,027**	**519,484**	**2,346,336**	**272,672,847**
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	**693,037,672**	**2,991,894**	**18,168,498**	**714,198,064**
Ընդամենը զուտ վարկեր հաճախորդներին	**687,983,903**	**2,020,394**	**9,077,379**	**699,081,676**

* Երկու հաշվետու ժամանակաշրջանում ֆիզիկական անձանց տրված սպառողական վարկերը հիմնականում

ներառում են վարկային քարտերը և օվերդրաֆտները, առցանց սպառողական վարկերը և ապառիկ գնումների համար տրված վարկերը:

(ii) Գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերլուծություն

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերը ենթակա են պարտքային առումով գնահատման և արժեզրկման ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավը տալիս է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Վարկերի դիմաց հիմնականում գրավադրված են անշարժ գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և դրամական միջոցներ:

Բանկը ձեռք է բերում նաև երաշխավորություններ մայր կազմակերպություններից՝ նրանց դուստր կազմակերպություններին տրված վարկերի համար:

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին, պահանջում լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն, և հետևում է ձեռքբերված գրավի շուկայական արժեքին՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարար լինելը ստուգելիս:

Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը ավելի շատ կախված է վարկառուների վճարունակությունից, քան գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի արժեքի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը:

Գրավով ապահովված և վարկային քարտերով տրամադրված օվերդրաֆտների համար որպես գրավ են ծառայում հիմնականում անշարժ գույքը և ավտոմեքենաները: Վարկային քարտերով տրված այլ օվերդրաֆտների համար ապահովվածության միջոց է հանդիսանում աշխատավարձը: Ավտոմեքենաների վարկերի դիմաց գրավադրվում են գնված ավտոմեքենաները: 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սպառողական վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով, շարժական գույքով, աշխատավարձով, դրամական միջոցներով և անհատական երաշխավորություններով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3-րդ փուլ դասված հաճախորդներին տրված վարկերի համար որպես ապահովություն ծառայող գրավի վերաբերյալ:

30 սեպտեմբերի 2023թ.		**Գրավի գնահատված շուկայական արժեք**						
հազ. դրամ	**Համախառն հաշվեկշռային արժեք**	**Անշարժ գույք**	**Ավտոմե-քենաներ**	**Սարքա-վորումներ**	**Ավելցուկ**	**Ընդամենը գրավ**	**Գրավով չապահով-ված գումար**	**Համապա-տասխան ԱՊԿ**
Վարկեր իրավաբանական անձանց	15,408,799	17,343,014	104,215	6,206,053	(11,449,398)	12,203,885	3,204,914	7,109,496
Հիփոթեքային վարկեր	2,568,062	1,873,754	4,830	6,901	(705,328)	1,180,157	1,387,905	1,343,447
Սպառողական վարկեր	1,678,072	732,378	4,620	6,599	(380,132)	363,464	1,314,608	1,031,303
Ընդամենը	**19,654,933**	**19,949,146**	**113,665**	**6,219,553**	**(12,534,858)**	**13,747,506**	**5,907,427**	**9,484,246**

31 դեկտեմբերի 2022թ. **հազ. դրամ**	**Համախառն հաշվեկշռային արժեք**	**Գրավի գնահատված շուկայական արժեք**					**Գրավով չապահով-ված գումար**	**Համապա-տասխան ԱՊԿ**
		Անշարժ գույք	**Ավտոմե-քենաներ**	**Սարքա-վորումներ**	**Ավելցուկ**	**Ընդամենը գրավ**		
Վարկեր իրավաբանական անձանց	13,238,942	9,446,874	132,515	4,669,556	(3,567,720)	10,681,225	2,557,717	6,507,899
Հիփոթեքային վարկեր	2,930,014	2,137,721	7,003	7,872	(636,377)	1,516,219	1,413,796	1,374,217
Սպառողական վարկեր	1,999,542	816,450	6,697	94,078	(406,107)	511,119	1,488,423	1,209,003
Ընդամենը	**18,168,498**	**12,401,045**	**146,215**	**4,771,506**	**(4,610,204)**	**12,708,563**	**5,459,936**	**9,091,119**

Առգրավված գրավ

2023թ. սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ժամանակահատվածի ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 182,545 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 355,073 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքով ակտիվներ՝ հաճախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրված միջոցների առգրավման միջոցով: Առգրավված գրավից 280,676 հազար դրամ գումարով գրավը վաճառվել է 2023թ. սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ժամանակահատվածի ընթացքում (2022թ-ին՝ 714,665 հազար դրամ): 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առգրավված գրավը ներառում է.

	30/09/2023 հազ. դրամ	**31/12/2022 հազ. դրամ**
Անշարժ գույք	887,882	986,014
Հողատարածք	131,460	131,460
Այլ	7,519	7,557
Նվազեցում մինչև իրացման զուտ արժեք	(191,661)	(215,001)
Ընդամենը առգրավված գրավ	**835,200**	**910,030**

Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(iii) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում գործունեություն իրականացնող հաճախորդներին.

	30/09/2023 հազ. դրամ	**31/12/2022 հազ. դրամ**
Շինարարություն	95,959,314	80,090,156
Գյուղատնտեսություն, անտառտնտեսություն և փայտամշակում	84,565,015	48,145,479
Մեծածախ առևտուր	60,498,715	55,718,236
Հանքարդյունաբերություն/մետալուրգիա	40,830,795	38,263,289
Մանրածախ առևտուր	38,722,220	36,134,206
Էներգետիկայի բնագավառ	35,680,434	26,350,280
Տրանսպորտ	34,100,017	24,171,964
Սննդի և խմիչքի արտադրություն	33,581,077	45,859,624
Անշարժ գույք	33,453,757	17,048,201
Հյուրանոցային ոլորտ	18,700,296	20,312,596
Ֆինանսներ և ներդրումներ	11,539,732	54,909
Կապի ծառայություններ	11,497,731	10,464,070
Արդյունաբերություն	10,198,642	8,318,186
Այլ	30,068,639	26,136,175

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	333,450,945	277,130,693
	872,847,329	**714,198,064**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(14,416,965)	(15,116,388)
	858,430,364	**699,081,676**

Ստորև ներկայացված է Բանկի իրավաբանական անձանց տրված վարկերի (զուտ վարկեր) աշխարհագրական կենտրոնացվածությունը:

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Հայաստանի Հանրապետություն	526,767,356	425,015,023
ՏՀԶԿ և ԵՄ	4,314	57
Այլ երկրներ	1,840,841	1,393,749
	528,612,511	**426,408,829**

(iv) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի կապակցված վարկառուների երեք խումբ (2022թ-ին՝ երկու), որին տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ այս վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 76,447,088 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 53,627,014 հազար դրամ):

(v) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելը կազմող վարկերի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ի (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև պայմանագրով նախատեսված վարկերի մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

(բ) Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	9,377,240	8,766,315
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(11,159)	(9,786)
	9,366,081	**8,756,529**

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ-ին նման հաճախորդներ չկային):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	8,766,315	-	-	8,766,315
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	21,080,539	-	-	21,080,539
Մարված ակտիվներ	(20,293,783)	-	-	(20,293,783)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(175,831)	-	-	(175,831)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**9,377,240**	**-**	**-**	**9,377,240**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	10,820,379	-	-	10,820,379
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	26,827,120	-	-	26,827,120
Մարված ակտիվներ	(26,900,321)	-	-	(26,900,321)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(1,980,863)	-	-	(1,980,863)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**8,766,315**	**-**	**-**	**8,766,315**

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերի կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	9,786	-	-	9,786
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	25,086	-	-	25,086
Մարված ակտիվներ	(24,150)	-	-	(24,150)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	437	-	-	437
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**11,159**	**-**	**-**	**11,159**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	13,379	-	-	13,379
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	29,948	-	-	29,948
Մարված ակտիվներ	(30,029)	-	-	(30,029)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(3,511)	-	-	(3,511)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**9,786**	**-**	**-**	**9,786**

Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքերն ապահովված են անշարժ գույքով, սարքավորումներով և փոխադրամիջոցներով:

(գ) Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց դեբիտորական պարտքեր ակրեդիտիվների գծով	1,634,346	4,395,536
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(5,924)	(16,538)
	1,628,422	**4,378,998**

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ-ին նման հաճախորդներ չկային):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	4,395,536	-	-	4,395,536
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,072,624	-	-	1,072,624
Մարված ակտիվներ	(3,798,578)	-	-	(3,798,578)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(35,236)	-	-	(35,236)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**1,634,346**	**-**	**-**	**1,634,346**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	10,702,129	-	-	10,702,129
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	10,769,135	-	-	10,769,135
Մարված ակտիվներ	(15,372,473)	-	-	(15,372,473)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(1,703,255)	-	-	(1,703,255)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**4,395,536**	**-**	**-**	**4,395,536**

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքերի կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	16,538	-	-	16,538
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	3,888	-	-	3,888
Մարված ակտիվներ	(13,769)	-	-	(13,769)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(733)	-	-	(733)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**5,924**	**-**	**-**	**5,924**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	42,599	-	-	42,599
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	40,518	-	-	40,518
Մարված ակտիվներ	(57,838)	-	-	(57,838)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(8,741)	-	-	(8,741)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**16,538**	**-**	**-**	**16,538**

(դ) Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերում		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	11,686,021	7,782,554
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	27,433,958	19,297,945
Ավելի քան հինգ տարի ժամկետով	2,001,003	3,128,488
	41,120,982	**30,208,987**
Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ	(8,015,375)	(6,676,959)
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերում	**33,105,607**	**23,532,028**
Արժեզրկման գծով պահուստ	(285,957)	(206,111)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	**32,819,650**	**23,325,917**

Ֆինանսական վարձակալությունում զուտ ներդրումները ներառում են՝		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	9,326,896	6,009,312
Մեկից երկու տարի ժամկետով	8,833,558	5,416,996
Երկուսից երեք տարի ժամկետով	7,045,601	4,562,135
Երեքից չորս տարի ժամկետով	3,691,484	3,083,394
Չորսից հինգ տարի ժամկետով	2,325,062	1,838,414
Ավելի քան հինգ տարի ժամկետով	1,597,048	2,415,668
	32,819,650	**23,325,919**

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	23,387,951	28,520	115,557	23,532,028
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	23,040,769	-	-	23,040,769
Մարված ակտիվներ	(13,355,207)	(1,170)	(132,160)	(13,488,537)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցություն	1,291	(20,365)	25,899	6,825
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(4,032)	4,032	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(129,141)	(6,986)	136,127	-
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(26,509)	(26,509)
Վերականգնումներ	-	-	41,031	41,031
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**32,941,631**	**4,031**	**159,945**	**33,105,607**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	19,369,089	16,129	515,523	19,900,741
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	18,457,944	-	-	18,457,944
Մարված ակտիվներ	(12,730,355)	(10,381)	(130,477)	(12,871,213)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցություն	(1,607,879)	21,260	23,877	(1,562,742)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	8,483	(8,483)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(9,995)	9,995	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(99,336)	-	99,336	-
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(403,320)	(403,320)
Վերականգնումներ	-	-	10,618	10,618
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**23,387,951**	**28,520**	**115,557**	**23,532,028**

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	141,166	8,152	56,793	206,111
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	130,872	-	-	130,872
Մարված ակտիվներ	(75,858)	(275)	(85,611)	(161,744)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(947)	947	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(88,919)	(39)	88,958	-
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(26,509)	(26,509)
Վերականգնումներ	-	-	41,031	41,031
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխությունները	71,422	(7,838)	22,956	86,540
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցություն	-	-	9,849	9,849
Զեղչի ծախսագրում	19	-	(212)	(193)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**177,755**	**947**	**107,255**	**285,957**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	148,683	3,620	272,026	424,329
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	162,430	-	-	162,430
Մարված ակտիվներ	(112,027)	(2,470)	(111,049)	(225,546)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	53	(53)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(3,638)	3,638	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(42,030)	-	42,030	-
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(403,320)	(403,320)
Վերականգնումներ	-	-	10,618	10,618
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա և ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխությունները	(5,941)	4,130	293,940	292,129
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցություն	(6,364)	(713)	(59,595)	(66,672)
Զեղչի ծախսագրում	-	-	12,143	12,143
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**141,166**	**8,152**	**56,793**	**206,111**

(i) Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի որակի վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	**2-րդ փուլ հազ. դրամ**	**3-րդ փուլ հազ. դրամ**	**Ընդամենը հազ. դրամ**
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
− ոչ ժամկետանց	32,939,818	4,032	23,200	32,967,050
− մինչև 30 օր ժամկետանց	1,814	-	33,684	35,498
− ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	-	20,103	20,103
− ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	82,956	82,956
Ընդամենը համախառն դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	**32,941,632**	**4,032**	**159,943**	**33,105,607**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(177,758)	(947)	(107,252)	(285,957)
Ընդամենը զուտ դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	**32,763,874**	**3,085**	**52,691**	**32,819,650**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ հազ. դրամ	**2-րդ փուլ հազ. դրամ**	**3-րդ փուլ հազ. դրամ**	**Ընդամենը հազ. դրամ**
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր				
− ոչ ժամկետանց	23,353,245	9,995	16,220	23,379,460
− մինչև 30 օր ժամկետանց	34,706	-	-	34,706
− ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց	-	18,525	-	18,525
− ավելի քան 90 օր ժամկետանց	-	-	99,337	99,337
Ընդամենը համախառն դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	**23,387,951**	**28,520**	**115,557**	**23,532,028**
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(141,166)	(8,152)	(56,793)	(206,111)
Ընդամենը զուտ դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	**23,246,785**	**20,368**	**58,764**	**23,325,917**

(ii) Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի կենտրոնացում

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկը չունի հաճախորդ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ-ին նման հաճախորդներ չկային):

(iii) Գրավի վերլուծություն

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերն ապահովված են անշարժ գույքով, սարքավորումներով և ավտոմեքենաներով: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ 3-րդ փուլ դասված ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի համար ապահովություն ծառայող գրավի վերաբերյալ:

30 սեպտեմբերի 2023թ. **հազ. դրամ**	**Համախառն հաշվեկշռային արժեք**	**Գրավի գնահատված շուկայական արժեք**					**Զուտ ենթարկվա-ծություն**	**Համապա-տասխան ԱՊԿ**
		Անշարժ գույք	**Ավտոմե-քենաներ**	**Այլ**	**Ավելցուկ**	**Ընդամենը գրավ**		
Ֆինանսական վարձակալություն	159,944	-	62,058	33,000	(41,455)	53,603	106,341	107,252
Ընդամենը	**159,944**	**-**	**62,058**	**33,000**	**(41,455)**	**53,603**	**106,341**	**107,252**

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերն ապահովված են անշարժ գույքով, սարքավորումներով և ավտոմեքենաներով: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3-րդ փուլ դասված ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի համար ապահովություն ծառայող գրավի վերաբերյալ:

31 դեկտեմբերի 2022թ. **հազ. դրամ**	**Համախառն հաշվեկշռային արժեք**	**Գրավի գնահատված շուկայական արժեք**					**Զուտ ենթարկվա-ծություն**	**Համապա-տասխան ԱՊԿ**
		Անշարժ գույք	**Ավտոմե-քենաներ**	**Այլ**	**Ավելցուկ**	**Ընդամենը գրավ**		
Ֆինանսական վարձակալություն	115,557	-	8,900	76,000	(1,297)	83,603	31,954	56,793
Ընդամենը	**115,557**	**-**	**8,900**	**76,000**	**(1,297)**	**83,603**	**31,954**	**56,793**

17 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Վարձակալ-ված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրա-միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	4,717,483	8,852,899	3,037,452	326,583	6,286,997	23,221,414
Ավելացումներ	384,550	1,534,624	283,731	92,340	3,082,506	5,377,751
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(80)	(40,558)	(11,553)	-	(954,399)	(1,006,590)
Տեղափոխություններ	(27,126)	13,307	13,819	-	-	-
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի 2023թ.	**5,074,827**	**10,360,272**	**3,323,449**	**418,923**	**8,415,104**	**27,592,575**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	1,729,074	5,925,801	1,246,154	210,563	2,086,937	11,198,529
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	256,165	774,351	203,254	35,529	1,084,571	2,353,870
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	-	(3,725)	(478)	-	(637,294)	(641,497)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի 2023թ.	**1,985,239**	**6,696,427**	**1,448,930**	**246,092**	**2,534,214**	**12,910,902**
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 30 սեպտեմբերի 2023թ.	**3,089,588**	**3,663,845**	**1,874,519**	**172,831**	**5,880,890**	**14,681,673**

հազ. դրամ	Վարձակալ-ված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրա-միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	5,045,997	8,016,991	2,858,710	321,154	4,672,367	20,915,219
Ավելացումներ	320,809	964,864	194,382	5,429	2,670,296	4,155,780
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(649,323)	(128,956)	(15,640)	-	(1,055,666)	(1,849,585)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	**4,717,483**	**8,852,899**	**3,037,452**	**326,583**	**6,286,997**	**23,221,414**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	2,058,943	5,040,776	1,000,033	168,612	1,997,773	10,266,137
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	316,577	997,525	249,282	41,951	1,123,888	2,729,223
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(646,446)	(112,500)	(3,161)	-	(1,034,724)	(1,796,831)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	**1,729,074**	**5,925,801**	**1,246,154**	**210,563**	**2,086,937**	**11,198,529**
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	**2,988,409**	**2,927,098**	**1,791,298**	**116,020**	**4,200,060**	**12,022,885**

18 Վարձակալություն

Խումբը վարձակալում է ակտիվներ, մասնավորապես, գլխամասային գրասենյակի և մասնաճյուղերի գրասենյակների տարածքները և այլ տարածքներ: Վարձակալության ժամկետը որպես կանոն կազմում է 10-ից 20 տարի:

Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Խումբը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	10,558,974	11,163,102
Ավելացումներ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներին	506,534	408,254
Ժամանակաշրջանի մաշվածության գումար	(813,923)	(1,073,905)
Վարձակալության պայմանագրի փոփոխություններ	178,877	61,523
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**10,430,462**	**10,558,974**

(բ) Ծախսում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

	30/09/2023 հազ. դրամ	30/09/2022 հազ. դրամ
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածություն	813,923	795,581
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսներ	968,967	1,008,543

(գ) Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված գումարներ

	30/09/2023 հազ. դրամ	30/09/2022 հազ. դրամ
Ընդամենը դրամական միջոցների արտահոսք վարձակալության գծով	1,577,210	1,529,515

(դ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	**11,852,055**	**12,106,310**
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մարումներ	(1,577,210)	(2,044,969)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	**(1,577,210)**	**(2,044,969)**
Այլ փոփոխություններ		
Ավելացումներ վարձակալության գծով պարտավորություններին	506,534	408,254
Վերափոխում	178,877	61,523
Տոկոսային ծախս	968,967	1,343,001
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցություն	(462)	(22,064)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**11,928,761**	**11,852,055**

19 Այլ ակտիվներ

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Ձավարտված գործարքների գծով դեբիտորական պարտքեր	3,960,561	3,242,216
Սահմանափակումով հաշիվներ քլիրինգային կազմակերպություններում	1,229,905	912,326
Բրոքերային հաշիվներ	370,415	146,499
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(49,145)	(26,658)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	**5,511,736**	**4,274,383**
Կանխավճարներ մատակարարներին	8,151,216	5,704,726
Բռնագանձված ակտիվներ	835,238	910,030
Պաշարներ	493,053	646,708
Այլ	10,000	59,806
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	**9,489,507**	**7,321,270**
Ընդամենը այլ ակտիվներ	**15,001,243**	**11,595,653**

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է այլ ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	20,581	283	5,794	26,658
Տեղափոխում 1-ին փուլ	12	(12)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(120)	122	(2)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(4,763)	(818)	5,581	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	19,461	1,107	(2,200)	18,368
Դուրսգրումներ	-	-	(2,698)	(2,698)
Վերականգնումներ	-	-	6,817	6,817
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**35,171**	**682**	**13,292**	**49,145**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Ամորտիզացված արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	14,932	648	9,323	24,903
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	5,649	(365)	22,607	27,891
Դուրսգրումներ	-	-	(48,559)	(48,559)
Վերականգնումներ	-	-	22,423	22,423
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**20,581**	**283**	**5,794**	**26,658**

20 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	27,025,867	28,196,715
Վարկեր և ժամկետային ավանդներ առևտրային բանկերից		
− մինչև 12 ամիս սկզբնական մարման ժամկետով	-	5,904,628
− ավելի քան 12 ամիս սկզբնական մարման ժամկետով	4,063,021	11,911,962
Ակրեդիտիվների գծով պարտավորություններ	1,938,125	11,176,278
Լորո հաշիվներ	5,848,279	5,495,456
	38,875,292	**62,685,039**

Պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ ԿԲ-ն Բանկին տրամադրում է վարկեր, որն իր հերթին վարկեր է տրամադրում համապատասխան պայմանները բավարարող վարկառուներին: Վարկերի մշտադիտարկումն իրականացվում է «Գերմանահայկական հիմնադրամ» ծրագրի կառավարման գրասենյակի կողմից:

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկը չունի պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ-ին՝ մեկ պայմանագրային կողմ): 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ այդ պայմանագրային կողմի մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում էր 26,618,723 հազար դրամ:

21 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
− Ֆիզիկական անձիք	212,886,205	186,766,943
− Իրավաբանական անձինք	295,291,266	300,584,306
Ժամկետային ավանդներ		
− Ֆիզիկական անձիք	239,335,541	206,247,848
− Իրավաբանական անձինք	143,922,653	91,035,095
	891,435,665	**784,634,192**

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկի հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներից և ավանդներից 39,027,422 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 16,198,781 հազար դրամ) մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխատվության հանձնառությունների դիմաց:

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք հաճախորդ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու հաճախորդ), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 98,405,396 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 59,891,739 հազար դրամ):

22 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	87,487,258	74,474,072
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների համար թողարկված կանաչ պարտատոմսեր	17,680,448	17,651,441
	105,167,706	**92,125,513**

2023թ-ին Բանկը թողարկել և տեղաբաշխել է պարտքային արժեթղթեր ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով՝ համապատասխանաբար 34.0 միլիարդ դրամ և 52.9 միլիոն ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով (2022թ-ին՝ պարտքային արժեթղթեր ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով՝ համապատասխանաբար 29.1 միլիարդ դրամ և 44.8 միլիոն ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով): 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 34,372,259 հազար դրամ և 53,114,999 հազար դրամ (2022թ-ին՝ համապատասխանաբար 29,480,378 հազար դրամ և 44,993,694 հազար դրամ):

Բանկի կողմի թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի արժեթղթերի ֆոնդային բորսայում:

2020թ-ին Բանկը թողարկել է 42 միլիոն եվրո գումարով կանաչ պարտատոմսեր՝ 3.05% տոկոսադրույքով, որոնց մարման ժամկետը լրանում է 2025թ. նոյեմբերի 26-ին: Կանաչ պարտատոմսերը թողարկվել են Նիդերլանդների ձեռնարկատիրական զարգացման բանկի (FMO) հետ սերտ համագործակցությամբ, որը նաև այս գործարքի հիմնական ներդրողն է: Կանաչ պարտատոմսերի թողարկման նպատակը շրջակա միջավայրի կայունությանը նպաստող «կանաչ» ծրագրերի ֆինանսավորումն է:

(ա) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	92,125,513	111,074,943
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի վաճառք	38,649,053	31,976,529
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	(25,691,305)	(36,336,737)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	**12,957,748**	**(4,360,208)**
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	**214,621**	**(14,351,018)**
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	4,067,458	6,052,010
Վճարված տոկոսներ	(4,197,634)	(6,290,214)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**105,167,706**	**92,125,513**

23 Այլ փոխառություններ և ստորադաս փոխառություններ

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	33,344,367	57,453,179
Փոխառություններ հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից	719,645	671,509
	34,064,012	**58,124,688**
Ստորադաս փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	28,006,276	28,155,324
	28,006,276	**28,155,324**

(ա) Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների կենտրոնացում

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկ չունի ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ, որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ զրո):

(բ) Ստորադաս փոխառություն

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ստորադաս փոխառություններն իրենցից ներկայացնում են ութ ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված փոխառություններ՝

- 3,400,967 հազար դրամ՝ 2026թ. հունվարի 15-ին մարման ամսաթվով,
- 5,651,074 հազար դրամ՝ 2027թ. հունվարի 15-ին մարման ամսաթվով,
- 5,671,909 հազար դրամ՝ 2031թ. հունվարի 3-ին մարման ամսաթվով,
- 195,528 հազար դրամ՝ 2031թ. հունվարի 3-ին մարման ամսաթվով,
- 3,548,268 հազար դրամ՝ 2029թ. հունվարի 8-ին մարման ամսաթվով,
- 3,268,484 հազար դրամ՝ 2032թ. հունվարի 2-ին մարման ամսաթվով,
- 1,568,810 հազար դրամ՝ 2032թ. փետրվարի 2-ին մարման ամսաթվով,
- 4,701,236 հազար դրամ՝ 2032թ. փետրվարի 2-ին մարման ամսաթվով:

Ստացված փոխառությունները Բանկը դիտարկում է որպես ստորադաս փոխառություններ, եթե սնանկության դեպքում փոխառությունը մարվում է Բանկի մյուս բոլոր այլ պարտավորությունների ամբողջական մարումից հետո:

(գ) Սահմանափակումներ (կովենանտներ)

Բանկը պարտավոր է համապատասխանել որոշակի սահմանափակումների փոխառության պայմանագրերի հետ կապված: 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը համապատասխանում էր բոլոր սահմանափակումներին:

(դ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	**Այլ փոխառություններ**	**Ստորադաս փոխառություններ**
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	**58,124,688**	**28,155,324**
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր	17,303,224	-
Մարումներ	(40,776,964)	-
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	**(23,473,739)**	-
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցություն	(437,445)	(130,900)
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	2,778,985	1,639,242
Վճարված տոկոսներ	(2,928,476)	(1,657,390)
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի 2023թ.	**34,064,012**	**28,006,276**

հազ. դրամ	**Այլ փոխառություններ**	**Ստորադաս փոխառություններ**
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	**127,712,418**	**27,393,716**
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ		
Մուտքեր	36,771,928	3,326,025
Մարումներ	(82,461,252)	-
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	**(45,689,324)**	**3,326,025**
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցություն	(23,732,666)	(2,669,611)
Տեղափոխում ստորադաս փոխառությունների կազմից այլ փոխառություններ		
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	4,821,938	1,906,146
Վճարված տոկոսներ	(4,987,678)	(1,800,952)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	**58,124,688**	**28,155,324**

24 Այլ պարտավորություններ

	30/09/2023 հազ. դրամ	**31/12/2022 հազ. դրամ**
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	15,184,139	19,517,360
Կրեդիտորական պարտքեր ճանապարհին	3,562,345	3,077,956
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	1,027,398	917,162
Ֆակտորինգի պայմանագրերին վերաբերող ֆինանսական պարտավորություններ	465,087	469,418
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող պետական հիմնադրամին վճարվելիք գումարներ	316,809	229,377
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	594,045	438,053
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	**21,149,823**	**24,649,326**
Այլ վճարվելիք հարկեր	1,914,577	1,938,049
Հետաձգված եկամուտ	5,248	2,398
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	**1,919,825**	**1,940,447**
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**23,069.648**	**26,589,773**

25 Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Այլ հայկական բանկերին վճարվելիք գումարներ	3,160,216	3,936,778
Ընդամենը կրեդիտորական պարտքեր հետգնման պայմանագրերի գծով	**3,160,216**	**3,936,778**

(ա) Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքերի կենտրոնացում

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկը չունի այնպիսի պայմանագրային կողմ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

26 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 117,132 սովորական բաժնետոմսից (2022թ-ին՝ 117,021): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 465 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 465 հազար դրամ) և բոլոր բաժնետոմսերն ամբողջությամբ վճարված են:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի կուտակային զուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը:

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրության համաձայն որոշվող Խմբի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

2023թ.-ի առաջին եռամսյակի ընթացքում Խմբի կողմից վճարվել շահաբաժին 17,700,000 հազար դրամի չափով (2022թ–ի երրորդ եռամսյակի ընթացքում Խմբի կողմից չի վճարվել շահաբաժին):

(դ) Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվել է սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող 34,348,093 հազար դրամ (2022թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ՝ 31,005,617 հազար դրամ) շահույթի և շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվի՝ 117,063 (2022թ-ին՝ 116,995) հիման վրա, ինչպես ներկայացված է ստորև: Բանկը չունի նոսրացնող պոտենցիալ սովորական բաժնետոմսեր:

	2023թ. Բաժնետոմսերի քանակը	2022թ. Բաժնետոմսերի քանակը
Թողարկված բաժնետոմսերը առ 1 հունվարի	117,021	116,959
Ապրիլին թողարկված բաժնետոմսերի ազդեցությունը	-	62
Հունիսին թողարկված բաժնետոմսերի ազդեցությունը	111	-
Բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը սեպտեմբեր 30-ին ավարտված տարվա համար	**117,063**	**116,995**
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ (հազ. դրամ)	**293.42**	**265.02**
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթ (հազ. դրամ)	**293.42**	**265.02**

27 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումը հիմնարար նշանակություն ունի բանկային գործունեության համար և Խմբի գործառնությունների կենսական տարրն է: Շուկայական, պարտքային և իրացվելիության ռիսկերն այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Խումբը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Խումբը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև անընդհատ հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունները, առաջարկվող արտադրանքն ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն պրակտիկան/փորձն արտացոլելու նպատակով:

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների հսկողության և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Խմբի գործունեության իրականացումն ապահովելու համար: Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ղեկավարը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման, ինչպես նաև ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառման համար: Նա հաշվետու է ուղղակիորեն Տնօրինությանը և անուղղակիորեն՝ Տնօրենների խորհրդին:

Պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների համակարգի միջոցով և Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (ԱՊԿԿ) կողմից: Որոշումների կայացմանը գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով՝ Խումբը ստեղծել է վարկային կոմիտեների հիերարխիա՝ կախված ռիսկին ենթարկվածության տեսակից և չափից:

Ռիսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Խմբի ներսում: Խումբը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված ընթացիկ միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության ոլորտների հետ կապված մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է արժութային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսակիր և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿԿ-ն, որը գլխավորում է Գլխավոր տնօրենը: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Տնօրինության կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի առաջարկությունների հիման վրա:

Խումբը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների գծով, տոկոսադրույքների փոփոխության ժամկետներ, արտարժույթի դիրքեր, որոնք կանոնավոր կերպով մշտադիտարկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են Տնօրինության կողմից:

Բացի այդ, Խումբն իրականացնում է մեծ թվով սթրես թեստեր առանձին առևտրային պորտֆելների և Խմբի ընդհանուր դիրքի վրա շուկայի բազմաթիվ բացառիկ սցենարների ֆինանսական ազդեցությունը մոդելավորելու համար: Սթրեսի թեստերը ցույց են տալիս կորուստների հավանական չափը, որոնք կարող են առաջանալ ծայրահեղ պայմաններում:

(i) Տոկոսադրույքային ռիսկ

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Ընդհանուր դիտարկում

Աշխարհում իրականացվում է հիմնական ուղենիշային տոկոսադրույքների փունդամենտալ բարեփոխում, որի շրջանակում նախատեսվում է որոշ միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույքները (IBORs) փոխարինել այլընտրանքային գրեթե ոչ ռիսկային տոկոսադրույքներով (IBOR բարեփոխում): Խումբն ունի ֆինանսական գործիքներ, որոնց տոկոսադրույքները հիմնված են IBOR-ի վրա, որոնք ենթարկվում են բարեփոխման այս շուկայական նախաձեռնությունների շրջանակում:

Հիմնական ռիսկերը, որոնց Խումբը ենթարկվել է IBOR բարեփոխման արդյունքում, գործառնական ռիսկերն են, օրինակ՝ վարկային պայմանագրերի պայմանների վերաբանակցումը փոխառուների հետ երկկողմանի բանակցությունների միջոցով, պայմանագրերի պայմանների վերանայումը, IBOR կորերն օգտագործող համակարգերի թարմացումը և գործառնական գործունեության հսկողության մեխանիզմների վերանայումը, որոնք կապված են բարեփոխման և կանոնակարգերի փոփոխության ռիսկերի հետ: Ֆինանսական ռիսկը հիմնականում սահմանափակվում է տոկոսադրույքի ռիսկով:

Ֆինանսական և գործառնական դեպարտամենտը վերահսկում և կառավարում է Խմբի անցումն այլընտրանքային տոկոսադրույքներին: Ֆինանսական և գործառնական դեպարտամենտը գործառնական սեգմենտի հետ մեկտեղ գնահատում է տրամադրված վարկերը, փոխատվության հանձնառությունները, պարտավորությունները և ածանցյալ գործիքները IBOR-ի վրա հիմնված դրամական հոսքերի առկայության տեսանկյունից, թե արդյոք այդ պայմանագրերում կպահանջվեն փոփոխություններ IBOR բարեփոխման արդյունքում և ինչպես կառավարել IBOR բարեփոխման վերաբերյալ հաղորդակցման գործընթացը պայմանագրային կողմերի հետ: Ֆինանսական և գործառնական դեպարտամենտը հաշվետու է Տնօրինությանը և անհրաժեշտության դեպքում համագործակցում է այլ բաժինների հետ: Այն պարբերաբար հաշվետվություններ է ներկայացնում ԱՊԿԿ-ին տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարմանն օժանդակելու համար:

Այն պայմանագրերի համար, որոնց տոկոսադրույքները հաշվարկված են IBOR-ի հիման վրա և որոնց գործողության ժամկետը լրանում է IBOR տոկոսադրույքի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակման ակնկալվող դադարեցումից հետո, Խումբը սահմանել է պայմանագրային պայմանները փոխելու քաղաքականություն: Այդ փոփոխությունները ներառում են վերապահում նախատեսող կետերի ավելացումը կամ IBOR տոկոսադրույքի փոխարինումն այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով, եթե նման փոփոխությունը թույլատրվում է տեղական օրենսդրությամբ:

Խումբը հաստատել է քաղաքականություն, որի համաձայն 2022թ. փետրվարի 1-ից բոլոր նոր տրամադրված՝ լողացող տոկոսադրույքով վարկերի տոկոսադրույքները կապակցված լինեն Չիկագոյի ապրանքային բորսայի (CME) կողմից հրապարակված ժամկետային ապահովված օվերնայթ ֆինանսավորման տոկոսադրույքին (SOFR)՝ ԱՄՆ դոլարով տրամադրված վարկերի համար և եվրոպական միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույքին (EURIBOR)՝ եվրոյով տրամադրված վարկերի համար:

Խումբը վերահսկում է IBOR-ից նոր ուղենիշային տոկոսադրույքների անցման գործընթացն ուսումնասիրելով այն պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը, որոնք դեռ չեն անցել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքի, և այն պայմանագրերի արժեքը, որոնք ներառում են վերապահում նախատեսող համապատասխան կետ: Խումբը համարում է, որ պայմանագրի տոկոսադրույքը դեռ չի փոխարինվել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով («չբարեփոխված պայմանագիր»), եթե պայմանագրի տոկոսադրույքը հաշվարկված է այնպիսի ուղենիշային տոկոսադրույքի հիման վրա, որը դեռ ենթակա է IBOR բարեփոխման, նույնիսկ եթե այն ներառում է վերապահում նախատեսող կետ, եթե գործող IBOR տոկոսադրույքի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակումը դադարեցվի:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների փոփոխությունների մոնիտորինգի և վերագնորոշման նախապես սահմանված սահմանաչափեր սահմանելու միջոցով: Նշված սահմանաչափերի հետ համապատասխանության մոնիտորինգն իրականացվում է ԱՊԿԿ-ի կողմից, որին մոնիտորինգի ամենօրյա գործունեությունում աջակցում է Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժինը: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անտոկոս կամ ժամկետանց	Ընդամենը
30 սեպտեմբերի 2023թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	-	-	132,127,214	132,127,214
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	706,722	42,540	5,620,763	22,661,973	4,383,453	85,642	33,501,092
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20,245,737	31,040	-	-	-	74,656,728	94,933,505
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	17,139,721	-	-	-	-	-	17,139,721
Հաճախորդներին տրված վարկեր	65,734,660	160,858,909	125,505,591	469,666,295	31,412,493	5,252,416	858,430,364
Պահանջներ ակրեդիտիվների գծով	-	881,723	280,735	465,964	-	-	1,628,422
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	3,018,176	2,862,279	5,377,640	20,073,215	1,478,536	9,803	32,819,650
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	5,868,705	3,497,376	-	-	-	-	9,366,081
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	10,645,261	7,989,650	7,209,137	18,044,885	51,174,248	-	95,063,180
	123,358,982	**176,163,516**	**143,993,866**	**530,912,331**	**88,448,729**	**212,131,803**	**1,275,009,229**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	(13,575,129)	(1,683,354)	(4,693,654)	(16,058,001)	(2,865,154)	-	(38,875,292)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	(103,458,546)	(87,023,136)	(126,242,341)	(63,919,626)	(2,614,546)	(508,177,471)	(891,435,665)
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	(9,541,531)	(13,276,356)	(12,292,403)	(70,057,416)	-	-	(105,167,706)
Ստորադաս փոխառություններ	(470,593)	(613,119)	(1,042,901)	(13,441,333)	(12,438,330)	-	(28,006,276)
Այլ փոխառություններ	(2,728,475)	(13,293,708)	(4,817,025)	(13,185,228)	(39,576)	-	(34,064,012)
Վարձակալության գծով վճարվելիք գումարներ	(514,583)	(475,656)	(916,388)	(5,179,501)	(4,842,633)	-	(11,928,761)
	(130,288,857)	**(116,365,328)**	**(150,004,712)**	**(181,841,106)**	**(22,800,239)**	**(508,177,471)**	**(1,109,477,712)**
Տարբերություն	**(6,929,874)**	**59,798,189**	**(6,010,846)**	**349,071,225**	**65,648,491**	**(296,045,668)**	**165,531,517**

հազ. Դրամ	**Մինչև 3 ամիս**	**3-6 ամիս**	**6-12 ամիս**	**1-5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Անտոկոս կամ ժ ամկետանց**	**Ընդամենը**
31 դեկտեմբերի 2022թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	-	-	234,412,812	234,412,812
Իրական արժեքով՝ այլ հ ամապարփակ ֆինանս ական արդյունքի միջոցո վ չափվող ֆինանսական ակտիվներ	27,463	1,865,238	-	6,195,773	3,050,488	69,039	11,208,001
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,836,523	-	-	528,866	-	35,423,495	37,788,884
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	17,258,217	-	-	-	-	-	17,258,217
Հաճախորդներին տրված վարկեր	89,877,482	33,706,272	71,346,144	361,409,740	43,770,133	59,764,733	659,874,503
Պահանջներ ակրեդիտիվների գծով	4,930,058	110,052	3,239,373	4,524,595	-	-	12,804,077
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	815,912	755,359	1,510,856	8,656,763	738,020	7,682	12,484,592
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	4,331,451	6,292,969	707,931	-	-	-	11,332,351
Ամորտիզացված արժեք ով հաշվառվող ֆինանս ական ակտիվներ	4,452,973	9,371,754	-	19,885,743	17,826,823	-	51,537,293
	123,530,078	**52,101,645**	**76,804,304**	**401,201,480**	**65,385,463**	**329,677,761**	**1,048,700,730**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒ ՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	(10,283,398)	(1,911,934)	(9,214,765)	(25,430,108)	(9,005,311)	-	(55,845,516)
Հաճախորդների ընթաց իկ հաշիվներ և ավանդն եր	(58,226,135)	(60,611,865)	(99,720,380)	(27,842,363)	(25,451)	(352,413,473)	(598,839,667)
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	(1,569,588)	(7,876,116)	(11,405,996)	(86,064,613)	-	-	(106,916,313)
Ստորադաս փոխառություններ	(485,590)	(35,022)	-	(26,278,836)	(21,617,384)	-	(48,416,832)
Այլ փոխառություններ	(1,839,030)	(24,942,916)	(22,807,386)	(77,208,100)	(2,109,931)	-	(128,907,362)
Վարձակալության գծով վճարվելիք գումարներ	(138,286)	(394,153)	-	(1,853,007)	(8,846,386)	-	(11,231,832)
	(72,542,027)	**(95,772,006)**	**(143,148,527)**	**(244,677,027)**	**(41,604,463)**	**(352,413,473)**	**(950,157,522)**
Տարբերություն	**50,988,051**	**(43,670,361)**	**(66,344,223)**	**156,524,453**	**23,781,000**	**(22,735,712)**	**98,543,208**

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2023թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			**2022թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %**		
	ՀՀ դրամ	**ԱՄՆ դոլար**	**Այլ արտարժույթ**	**ՀՀ դրամ**	**ԱՄՆ դոլար**	**Այլ արտարժույթ**
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10.95%	6.65%	-	11.0%	7.7%	0.9%
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10.76%	6.29%	11.49%	10.8%	4.4%	-
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	8.99%	8.07%	15.76%	8.6%	8.1%	-
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	10.51%	7.12%	4%	-	4.6%	1.7%
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	11%	-	4.4%	11.8%	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	14.5%	8.6%	6.6%	14.2%	8.4%	6.5%
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	12.54%	8.19%	7.49%	11.9%	7.7%	6.4%
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	18.5%	11%	10.5%	18.7%	10.2%	9.5%
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	-	6.8%	5.3%	-	6.8%	4.7%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6.2%	8.9%	4.2%	6.1%	5.7%	2.3%
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	-	4.44%	-	-	2.5%	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	9.28%	3.74%	3.17%	9.9%	4.2%	3.1%
Հաճախորդների ժամկետային ավանդներ	9.29%	3.35%	1.89%	9.3%	3.1%	1.5%
Ստորադաս փոխառություններ	-	12.9%	6.2%	-	10.9%	6.2%
Այլ փոխառություններ	7.7%	8.2%	3.2%	9.0%	7.6%	3.0%

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերազնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների, բացառությամբ տոկոսակիր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ցպահանջ ավանդների, եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գոյություն ունեցող դիրքերի հիման վրա:

	30/09/2023 **հազ. դրամ**	**31/12/2022** **հազ. դրամ**
100 բկ զուգահեռ աճ	(304,365)	(406,256)
100 բկ զուգահեռ նվազում	304,365	406,256

Ստորև ներկայացված է սեփական կապիտալի զգայնության վերլուծությունն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունների նկատմամբ, որն իրականացվել է 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գոյություն ունեցող դիրքերի և եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	30/09/2023 **հազ. դրամ**	**31/12/2022** **հազ. դրամ**
	Սեփական կապիտալ **հազ. դրամ**	**Սեփական կապիտալ** **հազ. դրամ**
100 բկ զուգահեռ աճ	(186,700)	(603,412)
100 բկ զուգահեռ նվազում	186,700	603,412

(ii) Արժութային ռիսկ

Խումբը ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժութային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Թեև Խումբը հեջավորում է իր ենթարկվածությունն արժութային ռիսկին, սակայն այս գործառնությունները չեն որակվում որպես հեջավորման փոխհարաբերություն՝ ՖՀՄՍ պահանջների համաձայն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	**Եվրո հազ. դրամ**	**Այլ արտարժույթ հազ. դրամ**	**Ընդամենը հազ. դրամ**
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	51,330,550	9,710,413	7,194,367	68,235,330
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	8,717,564	-	-	8,717,564
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	11,272,105	1,715,234	-	12,987,339
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	41,251,754	688,649	4,985,897	46,926,300
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	77,213,451	32,929,872	17,424,770	127,568,093
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	-	1,276,798	-	1,276,798
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	286,917,975	95,020,591	1,118,217	383,056,783
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	231,389	1,397,033	-	1,628,422
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	5,293,623	5,886,751	-	11,180,374
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	5,351,110	2,226,093	120,835	7,698,038
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,918,776	99,550	45,624	3,063,950
Ընդամենը ակտիվներ	**490,498,297**	**150,950,984**	**30,889,710**	**672,338,991**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	25,615,092	3,050,734	19,811,391	48,477,217
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,148,700	-	-	3,148,700
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	405,533,604	76,136,286	20,020,178	501,690,068
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	53,114,999	17,680,448	-	70,795,447
Ստորադաս փոխառություններ	9,135,921	18,870,355	-	28,006,276
Այլ փոխառություններ	24,745,112	8,477,519	-	33,222,631
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	38,244	-	-	38,244
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,012,263	527,121	2,486	1,541,870
Ընդամենը պարտավորություններ	**522,343,935**	**124,742,463**	**39,834,055**	**686,920,453**
Զուտ դիրքը	**(31,845,638)**	**26,208,521**	**(8,944,345)**	**(14,581,462)**
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը	17,778,362	(27,860,380)	8,746,910	(1,335,108)
Զուտ դիրքը	**(14,067,276)**	**(1,651,858)**	**(197,435)**	**(15,916,570)**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	**Եվրո հազ. դրամ**	**Այլ արտարժույթ հազ. դրամ**	**Ընդամենը հազ. դրամ**
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	23,168,887	27,313,583	15,514,964	65,997,434
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	5,894,760	86,014	-	5,980,774
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	34,813,300	-	-	34,813,300
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	95,101,418	3,355,592	-	98,457,010
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	73,975,112	24,055,365	2,675	98,033,152
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	243,103,900	82,434,348	438,119	325,976,367
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	1,318,708	3,060,290	-	4,378,998
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	2,610,657	3,105,344	-	5,716,001
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	5,403,897	1,499,528	165,898	7,069,323
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,195,990	22,027	60,007	2,278,024
Ընդամենը ակտիվներ	**487,586,629**	**144,932,091**	**16,181,663**	**648,700,383**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	25,925,175	12,453,005	1,521,037	39,899,217
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	365,263,226	78,585,879	14,713,881	458,562,986
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	44,993,694	17,651,441	-	62,645,135
Ստորադաս փոխառություններ	9,360,563	18,794,761	-	28,155,324
Այլ փոխառություններ	40,107,568	16,708,862	-	56,816,430
Հետգնամ պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,936,778	-	-	3,936,778
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	74,643	-	-	74,643
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	823,424	719,071	3,930	1,546,425
Ընդամենը պարտավորություններ	**490,485,071**	**144,913,019**	**16,238,848**	**651,636,938**
Զուտ դիրքը	**(2,898,442)**	**19,072**	**(57,185)**	**(2,936,555)**
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը	(2,744,842)	(1,257,081)	-	(4,001,923)
Զուտ դիրքը	**(5,643,284)**	**(1,238,009)**	**(57,185)**	**(6,938,478)**

Ստորև աղյուսակում ներկայացված 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հաշվի չեն առնվել հարկերը և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Խումբը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող եկամուտը (ծախսը) ենթակա չէ հարկման (ենթակա չէ նվազեցման): Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	30/09/2023 հազ. դրամ	**31/12/2022 հազ. դրամ**
ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(1,406,728)	(564,328)
ՀՀ դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(165,186)	(123,801)

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի աճը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Խմբում գործում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականություն և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար), ներառյալ պորտֆելի գծով ռիսկի կենտրոնացումը սահմանափակելու վերաբերյալ ուղեցույցները և Վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ստեղծումը՝ պարտքային ռիսկն ակտիվորեն վերահսկելու նպատակով: Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրինության կողմից:

Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների ուսումնասիրման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի, թողարկողների և ապահովագրական ընկերությունների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկերի փաստաթղթավորման պահանջները,
- վարկերի և այլ գործիքների, որոնց գծով Խումբը ենթարկված է պարտքային ռիսկին, շարունակական հսկողության և մշտադիտարկման ընթացակարգերը:

Իրավաբանական անձանց վարկային դիմումները պատրաստվում են հաճախորդների հետ աշխատող համապատասխան մենեջերների կողմից և փոխանցվում են Վարկավորման բաժին, որը պատասխանատու է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Վարկային կոմիտեն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը Վարկավորման բաժնի կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Վարկային կոմիտեի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Խմբի իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված առանձին ռիսկերից:

Խումբը շարունակաբար վերահսկում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող առանձին գործիքների կատարողականը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և փոխառուի կողմից տրամադրված կամ Խմբի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Ֆիզիկական անձանց վարկային դիմումներն ուսումնասիրվում են Մանրածախ վարկավորման ստորաբաժանման կողմից: 2020թ-ից Խումբը ներդրել է մեքենայական ուսուցման վրա հիմնված նոր սքորինգային համակարգ ապառիկ գնումների պորտֆելի և օնլայն սպառողական վարկերի տրամադրման համար:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գումարներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Որպես կանոն գրավ չի պահանջվում ածանցյալ ֆինանսական գործիքների գծով պահանջների, արժեթղթերում ներդրումների, բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխառության գործառնությունների մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գրավի և այդ վարկերի և փոխատվությունների գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 16-ում:

Չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 29-ում:

Արժեզրկման գնահատում

2018թ. հունվարի 1-ից Խումբն ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով՝ գնահատելու համար ակնկալվող դրամական պակասուրդները՝ զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Դրամական պակասուրդը պայմանագրին համապատասխան կազմակերպությանը հասանելիք բոլոր պայմանագրային դրամական հոսքերի և կազմակերպության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է: Ստորև ներկայացված են ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի մեթոդները և առանցքային տարրերը:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության	*Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունը* որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին	*Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին* ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարքտի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:
Կորուստը պարտազանցման դեպքում	*Կորուստը պարտազանցման դեպքում* դա այն կորստի գնահատված գումարն է, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը հիմնված է այն պարտքային կորուստների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում (ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ կամ ԱԺԱՊԿ), եթե տեղի չի ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա: 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները և 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ կախված ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Խմբի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում պարտազանցման տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը:

Վերը նշված գործընթացի հիման վրա Խումբը խմբավորում է իր վարկերն ըստ փուլերի՝ 1-ին փուլի, 2-րդ-փուլի, 3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված, ինչպես ներկայացված է ստորև.

1-փուլ	Վարկերի սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը ճանաչում է պահուստ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ներառում են նաև գործիքներ, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
2-րդ փուլ	Երբ վարկի պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճում է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Խումբը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: 2-րդ փուլի վարկերը ներառում են նաև գործիքներ, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
3-րդ փուլ	Վարկերը համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված: Խումբը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:
Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված	Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Սկզբնական ճանաչման պահին ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: Ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով հետագայում փոխվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Պարտազանցման սահմանում

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում և, հետևաբար, այն դասում է 3-րդ փուլ (պարտքային առումով արժեզրկված) ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պարտավորությունները դառնում են 90 օր ժամկետանց պայմանագրով նախատեսված ժամկետից:

Հաճախորդի կողմից պարտականությունների չկատարման որակական գնահատման շրջանակում Խումբը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքերը, որոնք կարող են վկայել վճարման անհավանականության մասին՝ ելնելով ղեկավարության դատողությունից: Եթե այդ դեպքը տեղի է ունենում, Խումբը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք դրա արդյունքում հաճախորդը պետք է դիտարկվի որպես պարտականությունները չկատարած և դասվի 3-րդ փուլ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, կամ արդյոք 2-րդ փուլ դասելը տեղին է:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության գնահատման գործընթաց

Պահառուական և միջբանկային հարաբերություններ

Բանկի պահառուական և միջբանկային հարաբերությունները և պայմանագրային կողմերն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, բանկեր, բրոքերներ և դիլերներ, ֆոնդային բորսաներ և քլիրինգային կազմակերպություններ: Այս հարաբերությունների հետ կապված Խումբը վերլուծում է հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը, մասնավորապես ֆինանսական տեղեկատվությունը և արտաքին աղբյուրներից ստացված այլ տվյալները, օրինակ՝ արտաքին վարկանիշերը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Խմբավորում

2022թ-ին պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունը գնահատելու համար Խումբը մշակել և ներդրել է իր ներքին վարկանշավորման մոդելն անհատական հիմունքով նշանակալի

հանդիսացող 1-ին փուլի խոշոր վարկերի համար, որոնք կազմում են իրավաբանական անձանց տրված վարկերի ընդհանուր պորտֆելի մոտ 55%-ը:

Նախընտրելի մոդելը լոգիստիկ ռեգրեսիան է, որտեղ այն մոդելավորում է երկուական պատասխանի փոփոխականի, այսպես կոչված, թիրախի (12 ամիս ժամանակաշրջանում պարտազանցման տեղի ունենալու ցուցանիշ) հավանականությունները մի քանի անկախ փոփոխականների համեմատ:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության կորպորատիվ մոդելի մշակման շրջանակում կառուցվել են 3 գնահատման սանդղակներ.

- Վարքագծային, որը ներառում է գնահատման պարամետրեր, որոնք ձևավորված են Բանկի աղբյուրներից ստացված վարքագծային/գործարքային տվյալների հիման վրա,
- Ֆինանսական, որը ներառում է գնահատման պարամետրեր, որոնք ձևավորված են Բանկին տրամադրված առանձին ֆինանսական հաշվետվություններից ստացված տեղեկատվության հիման վրա,
- Որակական, որը ներառում է գնահատման պարամետրեր, որոնք հիմնված են Բանկում կուտակված կամ ստեղծված որակական և այլ քանակական տեղեկատվության վրա, որն արտացոլում է Բանկի պարտատերերի պարտքային ռիսկը:

Վերոնշյալ երեք մոդելները փոխկապակցված են՝ ընտրանքում ընդգրկված յուրաքանչյուր պարտատիրոջ, ինչպես նաև այն բոլոր նոր պարտատերերի համար վերջնական միավոր ստանալու համար, որոնք կներառվեն Բանկի կորպորատիվ պորտֆելում առաջիկա ժամանակաշրջաններում:

Վերը նշվածի հիման վրա իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդներն առանձնացվում են ըստ պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության վրա հիմնված հետևյալ վարկանիշների.

Ներքին վարկանշավորում
1 (ամենաբարձր միավորը)
2
3
4A
4B
4C
5A
5B
5C
6
7

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 1-ին փուլ դասված իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի մասին, որոնց համար Խումբը կիրառել է ներքին վարկանշավորման մոդելը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2023թ.		
հազ. դրամ	**Համախառն գումար**	**Պարտքային կորստի պահուստ**	**Զուտ գումար**
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր և փոխատվությունները			
Կարգ 1	-	-	-
Կարգ 2	-	-	-
Կարգ 3	7,797,089	146	7,296,643
Կարգ 4. A-C	113,904,278	147,151	113,757,127
Կարգ 5. A-C	154,071,993	590,771	153,481,222
Կարգ 6	51,992,898	674,454	51,318,444
Կարգ 7	13,436,929	215,410	13,221,519
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր և փոխատվությունները	**341,203,187**	**1,627,932**	**339,575,255**

հազ. դրամ	2022թ.		
	Համախառն գումար	Պարտքային կորստի պահուստ	Զուտ գումար
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր և փոխատվությունները			
Կարգ 1	-	-	-
Կարգ 2	6,175,631	38,639	6,136,992
Կարգ 3	13,419,277	83,960	13,335,317
Կարգ 4. A-C	50,502,922	315,979	50,186,943
Կարգ 5. A-C	123,539,947	772,946	122,767,001
Կարգ 6	47,984,787	300,224	47,684,563
Կարգ 7	2,488,681	15,571	2,473,110
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր և փոխատվությունները	**244,111,245**	**1,527,319**	**242,583,926**

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են այն ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցվելու հանգամանքից:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ գործիքների քլիրինգի պայմանագրերը, հետգնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխատվության գլխավոր պայմանագրերը: Համանման ֆինանսական գործիքները ներառում են ածանցյալ գործիքները, վաճառքի և հետգնման պայմանագրերը, հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության և փոխատվության պայմանագրերը: Ֆինանսական գործիքները, այդ թվում՝ վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Խումբը ստանում և ընդունում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետգնման, հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի գծով:

Այս գրավի համար գործում են տվյալ ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտազանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում: Բացի այդ Խումբը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	**Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավո-րության համախառն գումարներ**	**Ֆին. վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար**	**Ֆին. վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորու-թյունների զուտ գումար**	**Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվու-թյունում չհաշվանցված գումարներ Ֆինանսական գործիքներ**	**Զուտ գումար**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	17,139,721	-	17,139,721	(17,139,721)	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	**17,139,721**	**-**	**17,139,721**	**(17,139,721)**	**-**
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	(3,160,216)	-	(3,160,216)	3,160,216	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	**(3,160,216)**	**-**	**(3,160,216)**	**3,160,216**	**-**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ	**Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/ պարտավո-րության համախառն գումարներ**	**Ֆին. վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության/ ակտիվի համախառն գումար**	**Ֆին. վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների/ պարտավորու-թյունների զուտ գումար**	**Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվու-թյունում չհաշվանցված գումարներ Ֆինանսական գործիքներ**	**Զուտ գումար**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	47,116,435	-	47,116,435	(47,116,435)	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	**47,116,435**	**-**	**47,116,435**	**(47,116,435)**	**-**
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	(3,936,778)	-	(3,936,778)	3,936,778	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	**(3,936,778)**	**-**	**(3,936,778)**	**3,936,778**	**-**

Վերը աղյուսակներում բացահայտված՝ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և զուտ գումարները չափվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Խումբը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով:Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Խումբը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է այլ բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վարկերից, հիմնական կորպորատիվ հաճախորդների և անհատների ավանդներից, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելներ՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և արդյունավետ բավարարելու համար:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այդ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- պարտքի հաշվին ֆինանսավորման ներգրավման ծրագրերի մշակում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության հսկողություն:

Ակտիվների և պարտավորությունների բաժինը կառուցվածքային ստորաբաժանումներից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի և ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Ակտիվների և պարտավորությունների բաժինը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրական նպատակով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և փոխատվություններից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ:

Ակտիվների և պարտավորությունների բաժինն իրականացնում է իրացվելիության դիրքի հսկողություն օրական կտրվածքով և իրացվելիության կանոնավոր «ստրեսային թեստեր»՝ շուկայական սովորական և ավելի խիստ պայմանները ներառող տարբեր սցենարների շրջանակում: Սովորական շուկայական պայմաններում իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ համախմբված հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս ղեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի և ԱՊԿԿ-ի կողմից և իրականացվում են Ակտիվների և պարտավորությունների բաժնի կողմից:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական ներհոսքի և արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը բաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է օգտագործվել: Վճարումները, որոնց մասին հաճախորդները պետք է ծանուցվեն, դիտարկվում են այնպես, ինչպես եթե ծանուցումն անմիջապես ներկայացված լիներ, բացառությամբ հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ցպահանջ ավանդների, որոնց համար նշված են մարումների ակնկալվող ժամկետները: Այնուամենայնիվ Բանկն ակնկալում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումն այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որին Խումբը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված ավանդներին վերաբերող Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալների հիման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	**Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս**	**1-ից 3 ամիս**	**3-ից 6 ամիս**	**6-ից 12 ամիս**	**1-ից 5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար**	**Հաշվեկշռ. արժեք**
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	7,528,090	2,467,281	2,002,317	5,181,137	21,693,745	4,937,273	43,809,843	38,875,292
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,160,216	-	-	-	-	-	3,160,216	3,160,216
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	537,596,818	76,834,229	90,935,282	131,599,882	67,009,817	2,924,609	906,900,637	891,435,665
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,552,444	4,212,624	14,364,016	13,964,120	74,524,181	-	113,617,385	105,167,706
Ստորադաս փոխառություններ	110,171	371,658	651,895	1,139,543	16,930,868	23,239,681	42,443,816	28,006,276
Այլ փոխառություններ	423,609	2,338,259	13,634,542	5,053,082	15,326,810	60,350	36,836,652	34,064,012
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	413,677	103,023	491,135	984,382	7,049,662	12,978,954	22,020,833	11,928,761
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	**555,785,025**	**86,327,074**	**122,079,187**	**157,922,146**	**202,535,083**	**44,140,867**	**1,168,789,382**	**1,112,637,928**
Փոխատվության հանձնառություններ	**114,576,364**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**114,576,364**	**114,576,364**
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ (համախառն)	**37,105,280**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**37,105,280**	**172,335**

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ մարման ժամկետների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	12,218,258	6,915,251	3,588,360	6,139,958	35,505,229	6,471,684	70,838,740	62,685,039
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,936,778	-	-	-	-	-	3,936,778	3,936,778
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	507,475,451	52,261,757	77,311,027	121,152,238	34,931,697	3,114,872	796,247,041	784,634,192
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	307,336	11,763,512	12,346,990	14,831,085	59,201,784	-	98,450,707	92,125,513
Ստորադաս փոխառություններ	-	671,979	373,451	1,050,655	16,603,669	24,156,666	42,856,420	28,155,324
Այլ փոխառություններ	934,054	6,145,045	3,309,888	10,442,378	44,512,889	109,346	65,453,600	58,124,688
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	405,094	112,751	494,240	1,001,811	6,918,442	13,857,311	22,789,649	11,852,055
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	**525,276,971**	**77,870,295**	**97,423,956**	**154,618,125**	**190,755,268**	**47,709,879**	**1,093,654,494**	**1,041,513,589**
Փոխատվության հանձնառություններ	**70,837,784**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**70,837,784**	**70,837,784**
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ (համախառն)	**20,744,000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**20,744,000**	**69,563**

Վերը և ստորև ներկայացված աղյուսակներում հաճախորդներից ներգրավված միջոցներում ներառված են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Խումբը պարտավոր է վճարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներն ավանդատուի պահանջով՝ կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Ստորև ներկայացված աղյուսակում այս ավանդները դասակարգված են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	30/09/2023 հազ. դրամ	**31/12/2022 հազ. դրամ**
Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով	22,392,717	16,097,342
1-ից 3 ամիս ժամկետով	48,637,762	34,276,682
3-ից 6 ամիս ժամկետով	49,723,518	43,414,910
6-ից 12 ամիս ժամկետով	92,881,036	94,235,331
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	25,700,508	18,223,583
	239,335,541	**206,247,848**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ ակնկալվող մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	**Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս**	**1-ից 3 ամիս**	**3-ից 12 ամիս**	**1-ից 5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Անժամկետ**	**Ժամկետանց**	**Ընդամենը**
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	132,127,214	-	-	-	-	-	-	132,127,214
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ	236,850	-	-	-	-	-	-	236,850
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	877,258	42,645	1,315,156	8,412,712	2,809,692	102,322	-	13,559,785
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	840,468	7,854	6,860,339	22,377,480	3,336,643	78,308	-	33,501,092
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	6,301,775	4,761,297	18,077,892	26,779,063	39,143,153	-	-	95,063,180
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20,245,737	-	31,003	-	-	74,656,765	-	94,933,505
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	17,139,721	-	-	-	-	-	-	17,139,721
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	21,593,052	44,086,549	175,456,348	462,382,863	149,659,136	-	5,252,416	858,430,364
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	8,532	37,071	1,251,527	331,292	-	-	-	1,628,422
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	899,373	1,533,508	6,889,120	21,892,986	1,596,850	-	7,812	32,819,650
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	797,062	5,072,586	3,496,433	-	-	-	-	9,366,081
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	14,681,673	-	14,681,673
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	-	-	-	-	-	10,430,462	-	10,430,462
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	1,488,204	-	-	-	-	1,488,204
Այլ ակտիվներ	13,591,564	527,086	19,831	23,370	224	839,168	-	15,001,243
Ընդամենը ակտիվներ	**214,658,606**	**56,068,596**	**214,885,853**	**542,199,766**	**196,545,698**	**100,788,698**	**5,260,228**	**1,330,407,445**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	172,335	-	-	-	-	-	-	172,335
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,160,216	-	-	-	-	-	-	3,160,216
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	7,524,203	2,447,396	6,934,224	18,651,195	3,318,274	-	-	38,875,292
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	312,803,310	147,161,371	307,913,953	120,942,485	2,614,546	-	-	891,435,665
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,536,846	4,176,021	27,274,051	67,180,788	-	-	-	105,167,706
Ստորադաս փոխառություններ	110,152	366,909	1,674,634	13,525,056	12,329,525	-	-	28,006,276
Այլ փոխառություններ	423,361	2,317,982	18,174,986	13,108,218	39,465	-	-	34,064,012
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	413,161	101,422	1,392,045	5,179,500	4,842,633	-	-	11,928,761
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	-	4,686,874	-	-	-	-	4,686,874
Փոխատվության հանձնառությունների գծով պահուստ	461,726	-	-	-	-	-	-	461,726
Այլ պարտավորություններ	4,889,943	1,981,876	16,197,830	-	-	-	-	23,069,649
Ընդամենը պարտավորություններ	**336,495,253**	**158,552,977**	**384,248,597**	**238,587,242**	**23,144,443**	**-**	**-**	**1,141,028,512**
Զուտ դիրքը	**(121,836,647)**	**(102,484,381)**	**(169,362,744)**	**303,612,524**	**173,401,255**	**100,788,698**	**5,260,228**	**189,378,933**

Աղյուսակում ներկայացված մարման ժամկետների վերլուծությունն արտացոլում է անցյալ ժամանակաշրջանների օրինաչափությունը և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների փաստացի մարումների ծավալը:

* Բացասական կարճաժամկետ իրացվելիության դիրքը կառավարելու համար Բանկն օգտագործում է ֆինանսական արժեթղթերը, որոնք կարող են վաճառվել կամ գրավադրվել հետգնման պայմանագրերի դիմաց և հիմնվում է այն ենթադրության վրա, որ ընթացիկ հաշիվներից ելքագրված գումարները և ժամկետային ավանդները կփոխարինվեն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ ակնկալվող մարման ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	113,641,023	-	-	-	-	-	-	113,641,023
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	42,682	248,067	1,826,015	4,414,792	4,089,619	99,993	-	10,721,168
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	15,236,202	342,014	13,240,653	24,782,156	3,684,275	78,307	-	57,363,607
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	33,805,704	29,680,999	24,959,296	26,578,714	41,677,172	-	-	156,701,885
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	106	18,377,009	198,842	-	-	75,518,882	-	94,094,839
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	47,116,435	-	-	-	-	-	-	47,116,435
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	14,629,643	32,886,877	166,286,313	344,158,432	135,091,836	-	6,028,575	699,081,676
Ակրեդիտիվների գծով դեբիտորական պարտքեր	15,495	1,351,675	1,476,757	1,535,071	-	-	-	4,378,998
Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր	651,014	964,490	4,368,662	14,897,620	2,415,129	-	29,002	23,325,917
Ֆակտորինգի գծով դեբիտորական պարտքեր	1,902,426	4,020,916	2,833,187	-	-	-	-	8,756,529
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	12,022,885	-	12,022,885
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	-	-	-	-	-	10,558,974	-	10,558,974
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	2,470,217	-	-	-	-	2,470,217
Այլ ակտիվներ	9,928,885	691,728	55,254	5,785	41	913,960	-	11,595,653
Ընդամենը ակտիվներ	**236,969,615**	**88,563,775**	**217,715,196**	**416,372,570**	**186,958,072**	**99,193,001**	**6,057,577**	**1,251,829,806**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	69,563	-	-	-	-	-	-	69,563
Հետգնման պայմանագրերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	3,936,778	-	-	-	-	-	-	3,936,778
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	12,215,832	6,890,815	9,382,478	29,805,387	4,390,527	-	-	62,685,039
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	284,163,447	131,565,540	268,015,959	98,275,415	2,613,831	-	-	784,634,192
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	306,249	11,616,749	26,237,617	53,964,898	-	-	-	92,125,513
Ստորադաս փոխառություններ	-	659,880	1,351,053	13,196,559	12,947,832	-	-	28,155,324
Այլ փոխառություններ	932,500	6,093,482	13,307,272	37,717,185	74,249	-	-	58,124,688
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	403,977	110,981	1,419,767	5,048,071	4,869,259	-	-	11,852,055
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	-	11,302,060	-	-	-	-	11,302,060
Փոխատվության հանձնառությունների գծով պահուստ	303,276	-	-	-	-	-	-	303,276
Այլ պարտավորություններ	4,192,023	2,029,227	20,368,523	-	-	-	-	26,589,773
Ընդամենը պարտավորություններ	**306,523,645**	**158,966,674**	**351,384,729**	**238,007,515**	**24,895,698**	**-**	**-**	**1,079,778,261**
Զուտ դիրքը	**(69,554,030)**	**(70,402,899)**	**(133,669,533)**	**178,365,055**	**162,062,374**	**99,193,001**	**6,057,577**	**172,051,545**

Աղյուսակում ներկայացված մարման ժամկետների վերլուծությունն արտացոլում է անցյալ ժամանակաշրջանների օրինաչափությունը և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների փաստացի մարումների ծավալը:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ուղենիշը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերը և այն կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: Ստորև ներկայացված է բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում.

	2023թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված	**2022թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված**
Առ 30 սեպտեմբերի	84.35%	93.29%
Սեպտեմբեր ամսվա միջին ցուցանիշ	90.42%	90.82%

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափի հետ համապատասխանությունը գնահատելու համար, որը չպետք է պակաս լինի 60%-ից:

28 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են ապահովել համապատասխանություն Բանկի կապիտալի համար գործող արտաքին պահանջներին և պահպանել բարձր պարտքային վարկանիշ ու կապիտալի լավ ցուցանիշներ՝ գործունեությանն աջակցելու և բաժնետիրական արժեքը առավելագույնի հասցնելու համար:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների փոփոխությունների ու իր գործունեության ռիսկային բնույթին համապատասխան: Կապիտալը կառուցվածքը պահպանելու կամ դրա հետ կապված ճշգրտումներ կատարելու համար Խումբը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին կամ թողարկել արժեթղթեր: Կապիտալի կառավարման նպատակները, քաղաքականությունը և ընթացակարգերը որևէ կերպ չեն փոխվել նախորդ տարիների համեմատությամբ:

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ բանկերի նվազագույն ընդհանուր կապիտալը պետք է կազմի 30,000,000 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 30,000,000 հազար դրամ): 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի չափը համապատասխանում էր ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նվազագույն կապիտալի պահանջներին:

Խումբը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում էր 12%: 2023թ. և 2022թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված ցուցանիշին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը՝ հետագա փոփոխություններով, այդ թվում՝ շուկայական ռիսկերի ներառման հետ կապված փոփոխություններով, դեկտեմբեր ամսվա համար:

	2023թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված	**2022թ. հազ. դրամ Աուդիտի չենթարկված**
1-ին դասի կապիտալ	181,731,250	134,835,084
2-րդ դասի կապիտալ	34,928,187	22,770,738
Ընդամենը կապիտալ	**216,659,437**	**157,605,822**
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	**1,259,305,310**	**973,072,993**
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	**14.43%**	**16.20%**

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկի կշիռների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականը՝ հաշվի առնելով պահանջներին համապատասխանող ցանկացած գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր կորուստների առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

29 Փոխատվության հանձնառություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու հանձնառություններ: Այս հանձնառությունները նախատեսում են վարկային ռեսուրսների տրամադրում հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆտների տեսքով:

Խումբը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ երրորդ անձանց հանդեպ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև հինգ տարի:

Փոխատվության հանձնառությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Խումբը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են փոխատվության հանձնառությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում փոխատվության հանձնառությունների գծով արտացոլված գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջությամբ տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կճանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն իրենց պայմանագրային պարտականությունները:

	30/09/2023 հազ. դրամ	31/12/2022 հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկային քարտերի գծով հանձնառություններ	27,888,429	23,013,339
Ոչ ֆինանսական երաշխավորություններ	36,698,489	21,436,057
Ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	31,785,137	8,765,212
Չօգտագործված վարկեր և վարկային գծով	12,941,420	4,163,167
Չօգտագործված օվերդրաֆտներ	5,262,889	13,460,009
	114,576,364	**70,837,784**
Արժեզրկման գծով պահուստ	**(461,726)**	**(303,276)**

Բացի վերը նշված փոխատվության հանձնառություններից, Բանկն ունի չօգտագործված վարկեր և վարկային գծեր, որոնց օգտագործումը պետք է լրացուցիչ հաստատվի Բանկի կողմից: Խումբը համարում է, որ մնացորդների գծով հանձնառություններ չեն ստանձնվել: 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ այս մնացորդները, որոնց գծով հանձնառություններ չեն ստանձնվել, կազմում են 22,853,507 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 33,228,645 հազար դրամ):

Վերը ներկայացված ընդհանուր պայմանագրային փոխատվության հանձնառությունները պարտադիր չէ որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս հանձնառությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել մինչև կատարվելը:

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ 114,566,792 հազար դրամ գումարով ֆինանսական փոխատվության հանձնառությունները դասվել են 1-ին փուլ (2022թ-ին՝ 49,391,947 հազար դրամ), 347 հազար դրամ գումարով հանձնառությունները՝ 2-րդ փուլ (2022թ-ին՝ 9,735 հազար դրամ) և 9,225 հազար դրամ գումարով հանձնառությունները՝ 3-րդ փուլ (2022թ-ին՝ 45 հազար դրամ):

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է հանձնառությունների գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակահատվածների համար:

	2023թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Հանձնառություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	301,349	1,884	43	303,276
Սկզբնավորված նոր հանձնառություններ	1,338,870	-	-	1,338,870
Ժամկետը լրացած հանձնառություններ	(1,196,592)	(520)	(713)	(1,197,825)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	30	(30)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(58)	58	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(6,512)	-	6,512	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	16,173	(1,329)	2,561	17,405
Մնացորդը առ 30 սեպտեմբերի	**453,260**	**63**	**8,403**	**461,726**

	2022թ.			
հազ. դրամ	**1-ին փուլ**	**2-րդ փուլ**	**3-րդ փուլ**	**Ընդամենը**
Հանձնառություններ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	238,771	1,670	4,488	244,929
Սկզբնավորված նոր հանձնառություններ	1,840,533	-	-	1,840,533
Ժամկետը լրացած հանձնառություններ	(1,853,327)	(24,935)	(52,625)	(1,930,887)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	28	-	(28)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(1,880)	1,880	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(22)	-	22	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	77,246	23,269	48,186	148,701
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	**301,349**	**1,884**	**43**	**303,276**

30 Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(բ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

31 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Հսկողություն

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝ «Իմաստ Գրուպ» (Սի-Ուայ) (48.82%), ՎԶԵԲ (17.71%), ԱԶԲ (13.92%), «Ի-Էս-Փի-Էս Հոլդինգ Լիմիթիդ» (12.05%) և «Աֆեյան հիմնադրամ Հայաստանի համար» Ինկ. (7.5%):

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չուներ վերջնական հսկող կողմ:

(բ) Գործարքներ առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2023թ. և 2022թ. երրորդ եռամսյակների համար:

	30/09/2023 հազ. դրամ	30/09/2022 հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	6,249,272	5,323,350

Այս գումարները ներառում են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հատուցումները, որոնք հաշվեգրված են համապատասխան ժամանակաշրջանների շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Ստորև ներկայացված են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	30/09/2023 հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	31/12/2022 հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	587,931	9.76%	698,522	9.00%
Այլ ակտիվներ	1,114	-	511	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	2,515,165	9.19%	1,173,418	7.78%
Պարտատոմսեր	638,959	5.47%	269,127	5.01%
Այլ պարտավորություններ	5,244,401	-	7,000,000	-

Ստորև ներկայացված են առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները 2023թ. և 2022թ. երրորդ եռամսյակների համար:

	30/09/2023 հազ. դրամ	30/09/2022 հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	19,047	41,390
Տոկոսային ծախս	(23,900)	(24,015)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ.սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ, ինչպես նաև 2023թ. երրորդ եռամսյակների շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր ընկերություն		**Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետեր**		**Հիմնական բաժնետեր ընկերության դուստր ընկերություններ**		**Հիմնական բաժնետիրոջ հետ կապակցված այլ ընկերություններ և այլ կապակցված կողմեր**		**Ընդամենը հազ. դրամ**
	հազ. դրամ	**Միջին արդյու-նավետ տոկոսադր., %**	**հազ. դրամ**	**Միջին արդյու-նավետ տոկոսադր., %**	**հազ. դրամ**	**Միջին արդյու-նավետ տոկոսադր., %**	**հազ. դրամ**	**Միջին արդյու-նավետ տոկոսադր., %**	
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն									
Ակտիվներ									
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	15	7%	-	-	-	-	4,043,056	8.99%	4,043,071
Պարտավորություններ									
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ									
− Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	4,446	-	22,607	-	141,296	-	1,910,060	0.02%	2,078,409
− Ժամկետային ավանդներ	-	-	21,466,542	5.21%	-	-	527,953	8.32%	21,994,495
Թողարկված պարտատոմսեր	-	-	44,917	9.5%	136,027	8.52%	87,134	8.72%	268,078
Այլ փոխառություններ	-	-	15,599,432	6.76%	-	-	-	-	15,599,432
Այլ պարտավորություններ	-	-	5,491	-	40	-	12	-	5,543
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չճանաչված հոդվածներ									
Ստացված երաշխավորություններ	-	-	704,862	1.92%	-	-	-	-	704,862
Շահույթ/(վնաս)									
Տոկոսային եկամուտ	-	-	287,660	-	-	-	126,174	-	413,834
Տոկոսային ծախս	-	-	(550,700)	-	(3,191)	-	(4,861)	-	(558,752)
Այլ ծախսեր	-	-	-	-	(12,684)	-	(1,466)	-	(14,150)

Ստորև ներկայացված են այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև 2022թ. երրորդ եռամսյակուի շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր ընկերություն		**Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետեր**		**Հիմնական բաժնետեր ընկերության դուստր ընկերություններ**		**Հիմնական բաժնետիրոջ հետ կապակցված այլ ընկերություններ և այլ կապակցված կողմեր**		**Ընդամենը հազ. դրամ**
	հազ. դրամ	**Միջին արդյու-նավետ տոկոսադր., %**	**հազ. դրամ**	**Միջին արդյու-նավետ տոկոսադր., %**	**հազ. դրամ**	**Միջին արդյու-նավետ տոկոսադր., %**	**հազ. դրամ**	**Միջին արդյու-նավետ տոկոսադր., %**	
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն									
Ակտիվներ									
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	441	7%	-	-	-	-	1,659,853	8.95%	1,660,294
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	176	-	176
Պարտավորություններ									
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ									
– Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	26,186	-	167,216	-	443,769	-	2,829,849	-	3,467,020
– Ժամկետային ավանդներ	-	-	-	-	-	-	268,174	4.00%	268,174
Թողարկված պարտատոմսեր	-	-	146,240	9.67%	64,163	7.64%	69,739	4.71%	280,142
Այլ փոխառություններ	-	-	12,011,811	6.15%	-	-	-	-	12,011,811
Այլ պարտավորություններ	-	-	26,670	-	1,837	-	1,056	-	29,563
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չճանաչված հոդվածներ									
Ստացված երաշխավորություններ	-	-	6,928,468	0.72%	-	-	-	-	6,928,468
Շահույթ/(վնաս)									
Տոկոսային եկամուտ	-	-	2,655	-	-	-	170,246	-	172,901
Տոկոսային ծախս	-	-	(601,097)	-	(25,858)	-	(33,126)	-	(660,081)
Այլ ծախսեր	-	-	-	-	(38,196)	-	(98,000)	-	(136,196)

32 Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

Խումբը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալները և ոչ դիտելի ելակետային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին, իսկ ամորտիզացված արժեքով չչափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին:

2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ ՀՀ ԿԲ-ից ՀՀ դրամով և 5.5%-7.5% անվանական տոկոսադրույքով ստացված վարկեր (Ծանոթագրություն 20): Վարկերը համարվում են շուկայի առանձին սեգմենտի վարկեր, հետևաբար, Խումբը գնահատում է, որ վարկերը ստացվել են շուկայական տոկոսադրույքներով:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների և ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի հաշվեկշռային և իրական արժեքները 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

30/09/2023	**Հաշվեկշռային արժեք հազ. դրամ**	**Իրական արժեք հազ. դրամ**	**Տարբերություն հազ. դրամ**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	902,244,516	901,241,226	1,003,290
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	95,063,180	93,229,203	1,833,977
Ընդամենը	**997,307,696**	**994,470,429**	**2,837,267**

31/12/2022	**Հաշվեկշռային արժեք հազ. դրամ**	**Իրական արժեք հազ. Դրամ**	**Տարբերություն հազ. դրամ**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	735,543,120	734,855,639	687,481
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	156,701,885	155,572,929	1,128,956
Ընդամենը	**892,245,005**	**890,428,568**	**1,816,437**

Ստորև բերվող աղյուսակում իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով ներկայացված է այն ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը, որոնք չափվում են իրական արժեքով և որոնց համար բացահայտված է իրական արժեքը 2023թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	**1-ին մակարդակ**	**2-րդ մակարդակ**	**3-րդ մակարդակ**	**Ընդամենը**
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
– Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	-	13,063,987	-	13,063,987
– Ածանցյալ ակտիվներ	-	495,798	-	495,798
– Ածանցյալ պարտավորություններ	-	(172,335)	-	(172,335)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
– Ներդրումային արժեթղթեր	1,767,454	31,733,638	-	33,501,092
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորությունների բացահայտված իրական արժեք				
– Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	901,241,226	901,241,226
– Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	93,229,203	-	93,229,203
	1,767,454	**138,350,291**	**901,241,226**	**1,041,358,971**

Ստորև բերվող աղյուսակում իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով ներկայացված է այն ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը, որոնք չափվում են իրական արժեքով և որոնց համար բացահայտված է իրական արժեքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	**1-ին մակարդակ**	**2-րդ մակարդակ**	**3-րդ մակարդակ**	**Ընդամենը**
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
– Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ	-	10,118,791	-	10,118,791
– Ածանցյալ ակտիվներ	-	602,377	-	602,377
– Ածանցյալ պարտավորություններ	-	(69,563)	-	(69,563)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
– Ներդրումային արժեթղթեր	45,230	57,318,377	-	57,363,607
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորությունների բացահայտված իրական արժեք				
– Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	734,855,639	734,855,639
– Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	155,572,929	-	155,572,929
	45,230	**223,542,911**	**734,855,639**	**958,443,780**

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և զեղչված դրամական հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայական դիտելի գները, և գնահատման այլ մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ոչ ռիսկային և ուղենիշային տոկոսադրույքները, վարկային սփրեդները և այլ հավելավճարները, որոնք օգտագործվում են զեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնային գործիքների և բաժնային գործիքների ինդեքսի գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»:

Սովորական և ավելի պարզ ֆինանսական գործիքների, այդ թվում՝ միայն դիտելի շուկայական տվյալներ օգտագործող և ղեկավարության դատողություններ և գնահատումներ գրեթե չպահանջող տոկոսադրույքի և արժութային սվոփերի, իրական արժեքը որոշելու համար Խումբը կիրառում է ընդունված գնահատման մոդելները: Դիտելի գները և մոդելի ելակետային տվյալները սովորաբար հասանելի են շուկայում՝ ցուցակված պարտքային և բաժնային արժեթղթերի, բորսայում շրջանառվող ածանցյալ գործիքների և բորսայում չշրջանառվող պարզ ածանցյալ գործիքների, այդ թվում՝ տոկոսադրույքի սվոփերի համար: 2-րդ մակարդակ դասված ֆինանսական գործիքների համար Բանկն օգտագործում է նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գներն այն շուկաներում, որոնք համարվում են գրեթե ոչ գործող:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների իրական արժեքը գնահատելու համար ղեկավարությունը առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրություններով՝ արտարժույթով արտահայտված վարկերի գծով 5.9%-12.1% զեղչման դրույքները և ՀՀ դրամով արտահայտված վարկերի գծով 9.4%-16.1% զեղչման դրույքները կիրառվում են հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխատվություններից ակնկալվող դրամական հոսքերը զեղչելու համար:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը գնահատելու համար ղեկավարությունը առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրություններով՝ 10.9%-12.0% զեղչման դրույքները կիրառվում են ՀՀ դրամով արտահայտված արժեթղթերի գծով և 1.2%-12.4% զեղչման դրույքները՝ արտարժույթով արտահայտված արժեթղթերի գծով:

33 Տերմինների բառարան

Հապավում	Սահմանում
IFRS	Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ
ISAs	Աուդիտի միջազգային ստանդարտներ
IESBA Code	Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակած Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների էթիկայի միջազգային կանոնագիրք
IMF	Արժույթի միջազգային հիմնադրամ
CBA	Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
ALCO	Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի
FCA	Ֆինանսական կարգավորման և վերահսկողության վարչություն
ECL	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ
PD	Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականություն
LGD	Կորուստը պարտազանցման դեպքում
FVTPL	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող
FVOCI	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող
EIR	Արդյունավետ տոկոսադրույք
SPPI	Միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ
EPS	Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ
LTECL	Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ
12mECL	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները
POCI	Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված
EAD	Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին
SOFR	Ապահովված օվերնայթ ֆինանսավորման տոկոսադրույք
LIBOR	Լոնդոնի միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույք
EURIBOR	Եվրոպական միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույք
ICR	Ներքին վարկանշավորում